הפניקס פנסיה וגמל בע"מ

דוח הדירקטוריון

ליום 30 בספטמבר, 2015

תוכן העניינים

	דף
תיאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת	4
תיאור הסביבה העסקית	13
מצב כספי	26
תוצאות הפעולות	28
תחזית זרמי כספים	32
השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה	33
אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	34

דוח הדירקטוריון לשלושה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2015 מבטא את השינויים העיקריים במצב העסקי של הפניקס פנסיה וגמל בע"מ ("החברה") בתקופות אלו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2014, אשר פורסם ביום 12 במרס, 2015.

דוח הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח- 1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בקופה במועד הדוח וכולל הערכות של הקופה או כוונות שלה נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "הקופה מעריכה", "הקופה סבורה", "צפוי/ה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

1. תאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת

1.1 החברה המנהלת

הפניקס פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה פרטית העוסקת בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל (ראה להלן). החברה התאגדה ביום 21 בדצמבר 1992, והיא בבעלות מלאה של הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הפניקס ביטוח") מקבוצת הפניקס אחזקות בע"מ (להלן: "קבוצת הפניקס" או "הקבוצה" או "הפניקס אחזקות"). לחברה רישיון לעסוק בביטוח פנסיוני ואישורים לניהול קופות גמל לקצבה, המאפשרים לה להפעיל קרנות פנסיה מסוג קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן פנסיה חדשה כללית וכן קופות גמל כפי שמפורט להלן.

1.2 קרנות הפנסיה

הפניקס פנסיה מקיפה (להלן: "קרן מקיפה")
פועלת כקרן תשואה, דהיינו, קרן בה זכויותיו של המבוטח נקבעות על פי הצבירה האישית שלו בהתאם לשנת לידה, גיל , מין, התשואות על נכסי הקרן, ומנגנון עדכון זכויות לפי תוצאות הדוח האקטוארי. עמית מבוטח בביטוח מקיף לנכות שאירים וזקנה.

הפניקס פנסיה משלימה (בשמה הקודם : "הפניקס פנסיה כללית") (להלן: "קרן משלימה") פעלה עד ליום 30 ביוני 2013 כקרן תשואה במסלול יסוד. קרן זו הייתה מיועדת בעיקר לצבירת חיסכון לגיל פרישה מרמות שכר העולות על "תקרות ההפקדה החודשית" המותרת בקרן פנסיה מקיפה, כהגדרתה בתקנות מס הכנסה, או הפקדות חד פעמיות.
תוכנית זו אינה זכאית לאג"ח מיועדות מסוג ערד וכללי ההשקעה החלים עליה הם הכללים החלים על קופות הגמל.
לאור אישור תיקון תקנון הקרן שניתן ביום 30 ביוני 2013, החל מיום 1 בינואר, 2014 הופעלו מסלולי ביטוח בקרן המשלימה במתכונת דומה למסלולים הקיימים בקרן המקיפה שבניהול החברה.

1.3 קופות הגמל

הפניקס השתלמות: הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מסלולית, המיועדת לתשלום דמי השתלמות לעובדים, לעצמאים, לחברי קיבוץ, לחברי מושב שיתופי או למוטבים לפי התקנון. לקופה כיום שישה מסלולים: מסלול כללי, מסלול ללא מניות, מסלול מנייתי, מסלול שיטת הפניקס, מסלול אג"ח ומסלול עמית כללי. העמית רשאי לבחור במסלולי ההשקעה בהם יושקעו כספיו. בהתאם לתיקון תקנון קרן ההשתלמות כפי שאושר על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 2.6.2014, מסלול ההשקעה הכללי נקבע כמסלול ברירת המחדל.

הפניקס מרכזית: הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מרכזית לפיצויים, שעמיתיה הם מעבידים בלבד, ומיועדת לתשלום פיצויים לעובדים שכירים, בהתאם לחוק פיצויי פיטורים תשכ"ג-1963. לקופה זו אין מסלולי השקעה והכספים מושקעים לפי שיקול דעת החברה וועדת ההשקעות. הפניקס מרכזית לפיצויים (סגורה) מוזגה עם הקופה ביום 1 ביולי, 2010. הקופה סגורה להפקדות חדשות משנת 2011.

הפניקס תגמולים ופיצויים: החלה פעילותה במאי 2004. קופת גמל מסלולית, המיועדת לתשלום תגמולים לשכירים ולעצמאיים ולתשלום פיצויים אישיים לעובדים שכירים. לקופה שישה מסלולים: מסלול כללי, מסלול ללא מניות, מסלול מנייתי, מסלול עמית כללי, מסלול שיטת הפניקס ומסלול אג"ח.
העמית רשאי לבחור במסלולי ההשקעה בהם יושקעו כספיו. בהתאם לתיקון תקנון קרן ההשתלמות כפי שאושר על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 2.6.2014, מסלול ההשקעה הכללי נקבע כמסלול ברירת המחדל.

קופת גמל / קרן השתלמות בניהול אישי: הוקמו בסוף חודש נובמבר 2011. באמצעותן יכול העמית לנהל את כספי החיסכון שלו באופן עצמאי ו/או באמצעות מנהל השקעות מטעמו, תחת מגבלות השקעה שיבוקרו על ידי החברה המנהלת אצלה ינוהלו כספי החיסכון. קופות אלו כפופות להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי), תש"ע-2009, אשר מסדירות, בין היתר, מי רשאי להצטרף לקופה מסוג זה וכן מגבלות שונות לעניין ההשקעות בקופה ולעניין אופן ניהולה.

1.4 תחומי פעילות עיקריים והשינויים שחלו בהם בתקופת הדוח הכספי

1.4.1 הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן המקיפה

	ל - 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2015	2014	2015	2014	2014
	בלתי מבוקר				מבוקר
	אלפי ש"ח				
הכנסות					
ממזומנים ושווי מזומנים	546	2,434	937	1,489	3,083
מהשקעות:					
מנכסי חוב סחירים	7,428	112,308	(7,109)	30,914	82,900
מנכסי חוב שאינם סחירים	148,960	122,580	60,832	41,475	141,527
ממניות	199,080	103,474	66,718	27,542	42,870
מהשקעות אחרות	(196,211)	148,198	(272,802)	108,495	228,476
מנדל"ן להשקעה	6,521	5,247	2,119	737	12,149
סך כל ההכנסות מהשקעות	165,778	491,807	(150,242)	209,163	507,922
הכנסות אחרות	5,926	5,370	1,778	2,149	6,996
סך כל ההכנסות	172,250	499,611	(147,527)	212,801	518,001
הוצאות					
דמי ניהול	95,181	83,503	32,055	30,283	116,135
עמלות ניהול השקעות	4,764	8,021	1,441	3,460	6,937
הוצאות מיסים	276	-	82	-	1,169
הוצאות ביטוח משנה	549	-	180	-	879
סך כל ההוצאות	100,770	91,524	33,758	33,743	125,120
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה	71,480	408,087	(181,285)	179,058	392,881

1.4.2 הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן המשלימה

	ל - 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2015	2014	2015	2014	2014
	בלתי מבוקר				מבוקר
	אלפי ש"ח				
הכנסות (הפסדים)					
ממזומנים ושווי מזומנים	37	197	94	79	224
מהשקעות:					
נכסי חוב סחירים	1,470	10,276	780	3,228	8,959
נכסי חוב שאינם סחירים	642	393	205	(43)	172
מניות	978	1,134	(2,043)	(126)	469
השקעות אחרות	(900)	2,823	(2,383)	2,118	4,101
נדל"ן להשקעה	100	85	32	11	217
סך כל הכנסות מהשקעות	2,290	14,711	(3,409)	5,188	13,918
הכנסות אחרות	80	156	(14)	46	224
סך כל ההכנסות (הפסדים)	2,407	15,064	(3,329)	5,313	14,366
הוצאות					
דמי ניהול (ראה באור 4)	2,620	2,256	804	793	3,108
עמלות ניהול השקעות	130	199	40	83	197
הוצאות ביטוח משנה	510	-	149	-	356
	3,260	2,455	993	876	3,661
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה	(853)	12,609	(4,322)	4,437	10,705

1.4.3 המצב הכספי של קופות הגמל ותוצאות הפעילות בתקופה הנסקרת:

	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014	הפקדות	משיכות	העברות, נטו	הכנסות, נטו	יתרה ליום 30 בספטמבר,2015 (בלתי מבוקר)
	אלפי ש"ח					
הפניקס השתלמות	892,960	180,680	(59,130)	(25,650)	580	989,440
הפניקס תגמולים	393,360	24,070	(14,600)	(4,020)	2,890	401,700
הפניקס מרכזית	62,110	(110)	(1,800)	870	280	61,350
גמל בניהול אישי	937,740	243,170	(52,430)	(5,580)	13,200	1,136,100
השתלמות בניהול אישי	314,260	27,520	(170)	350	15,380	357,340
	2,600,430	475,330	(128,130)	(34,030)	32,330	2,945,930

1.5 התפתחות או שינויים מהותיים בהסכמי ביטוח משנה

קרן הפנסיה המקיפה החדשה פועלת על בסיס עקרון ההדדיות והאיזון האקטוארי. במקרה של אירועים יוצאי דופן עלולים המבוטחים להיפגע. ביטוח המשנה נועד להגן על הקרן ומבוטחים בקרות אירועים יוצאי דופן. בקרנות פנסיה מקיפות קטנות ביטוח המשנה מונע חשיפה לסיכונים כאמור.
לתנאי ההתקשרויות עם מבטחי משנה יש השפעה על רווחיות החברה המנהלת.

החברה החליטה לרכוש מכספה ביטוח משנה לפניקס פנסיה מקיפה ולפניקס פנסיה משלימה בגין אירועי קטסטרופה במסגרת מדיניות ניהול סיכונים של החברה, ומשלמת בתמורה בגין חלקה היחסי בכיסוי הנרכש על-ידי הפניקס ביטוח. ההתקשרות הישירה עם מבטחי המשנה נעשית על-ידי הפניקס ביטוח, וביטוח המשנה חל במשותף על ענפי ביטוח חיים וקרן הפנסיה.

ביטוח המשנה של החברה נרכש באמצעות הפניקס ביטוח לתקופה קצובה, וניתן לביטול בהודעה מראש לגבי ביטוחים עתידיים בלבד. החברה אינה מקבלת עמלה מכוח הסכם ביטוח המשנה.

מלבד הקטנת השייר בשנת 2014 לא היו שינויים מהותיים בהסכם ביטוח המשנה בתקופת הדוח ועד מועד הגשתו.

בהמשך לאמור בסעיף 1.2 לעיל בקשר לתיקון תקנון קרן הפנסיה המשלימה, ובהתאם ל"הוראות להקמה ולניהול של קרנות פנסיה חדשות" מיום 8 בינואר 1997, הסכם ביטוח משנה אושר ונחתם בין החברה לבין הפניקס חברה לביטוח בע"מ ("הפניקס ביטוח"), לצורך הפעלת מסלולי הביטוח בקרן הפנסיה המשלימה (להלן: "ההסכם").
ההסכם כולל ביטוח שארים וביטוח אובדן כושר עבודה עבור עמיתי הקרן המשלימה אשר יצטרפו למסלולי הביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים.
ההסכם אושר על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.
תעריפים בביטוח המשנה מבוססים על פרמיית הסיכון הנקבעת על ידי הוראות האוצר למבוטחי קרן הפנסיה.

1.6 אירועים מיוחדים בתקופת הדוח

1.6.1 הון ודרישות הון

ביום 16 בפברואר, 2012 פורסם חוזר גופים מוסדיים בקשר לדרישות הון מחברות מנהלות קופות גמל וקרנות פנסיה (להלן - "החוזר"). החוזר קובע כי דרישת ההון תהיה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 אשר פורסמו ביום 29 בפברואר, 2012 (להלן: " התקנות") חלף דרישות הון בהתאם לתקנות מס הכנסה וחוזרי אגף שוק ההון. התקנות נכנסו לתוקף ביום 30 במרס, 2012.
התקנות מחייבות את החברות המנהלות להחזיק הון עצמי מזערי, על מנת לקיים כרית בטחון מספקת מפני סיכונים תפעוליים ועל מנת שזו תשמש, בעת הצורך, להזרמת הון לפעולות שוטפות ולהמשך פעילותן התקינה של החברות המנהלות. בהתאם לתקנות, דרישת ההון מחברות מנהלות הינה בסכום הגבוה מבין סכום ההון עצמי התחלתי בסך 10 מיליוני ש"ח או סכום שלושת אלה: (1) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד תקרה של 15 מיליארד ש"ח (2) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל התקרה האמורה בסעיף (1) לעיל (3) 25% מההוצאות השנתיות. התקנות קובעות כללי השקעה של סכום ההון העצמי המזערי הנדרש, הכוללים, בין היתר, איסור שעבוד של הנכסים העומדים כנגד ההון הנדרש, שיעור החזקה מינימלי של נכסים נזילים, איסור החזקת נכסים בלתי מוחשיים כנגד ההון העצמי הנדרש, איסור השקעת ההון העצמי המזערי במי ששולט בחברה, בצד קשור לה או בצד קשור למי ששולט בה וכן איסור על החזקת יותר מ - 10% מאמצעי שליטה בתאגיד כלשהו, למעט חברה בת שהיא חברה מנהלת ולמעט החזקה בשיעור 100% מאמצעי השליטה בתאגיד עזר ומגבלות על מתן ערבות. כמו כן נדרשת חברה מנהלת להעמיד הון נוסף בגין חברות מנהלות נשלטות.
חברה מנהלת רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי תקנות אלה.
לפרוט נוסף ראה באור 5 לדוחות הכספיים של החברה.

1.6.2 שומות מס

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2007.

1.6.3 שינויים בתקנונים

1.6.3.1 שינויים בתקנון הפניקס פנסיה מקיפה

ביום 1.1.2015 תוקן תקנון הקרן כפי שיפורט להלן :

מס"ד	מספר סעיף בפוליסה/תקנון	פירוט השינוי	סיבה לשינוי	השלכות צפויות על זכויות המבוטחים/עמיתים
.1	סעיף 25ג	קביעת מסלול ההשקעה הכללי שיהווה מסלול ההשקעה שיהווה את מסלול ברירת המחדל בקרן הפנסיה	התיקון כולל הוראה לפיה מסלול ברירת המחדל להשקעת נכסי העמיתים יהיה מסלול "הפניקס כללי". החברה סבורה כי נכון לקבוע את המסלול הכללי כמסלול ברירת המחדל, בין היתר לאור המגמות בשוק ועיכוב ההתקדמות בנושא המודל החכ"מ.	עמית אשר הצטרף לקרן הפנסיה ולא בחר מסלול השקעה אחר יצורף כברירת מחדל למסלול מסלול ההשקעה הכללי ותחול על נכסי העמית בקרן הפנסיה מדיניות ההשקעה שנקבעה למסלול זה.
.2	סעיף 1 – הגדרות, סעיף 35(ב)(1)	הוספת הגדרה של המונח "הורה של מבוטח" ועדכון המנוח "שאירים", וקביעת אופן התשלום של פנסיית השאירים להורה של מבוטח	הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים למבוטח	הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים למבוטח בגין אם או אב של מבוטח או של בן זוגו, כולל הורה חורג או מאמץ, וכן בת או בן זוג של אביו או של אמו של המבוטח, אשר אינו מסוגל לכלכל עצמו ואשר היה תלוי במבוטח לפרנסתו ושהיה סמוך על שולחנו של המבוטח במועד הפטירה ואין לו מקור הכנסה ומקבל גמלת הבטחת הכנסה מהביטוח הלאומי
.3	סעיף 1 - הגדרות	תיקון המונח "הכנסה מבוטחת של מבוטח עצמאי"	הוספת אפשרות לעצמאי בבחירת שיעור הפקדה של 11% בכפוף לתנאי התקנון, וביטול הדרישה להצהרת רו"ח	הוספת אפשרות לעצמאי בבחירת שיעור הפקדה של 11% בכפוף לתנאי התקנון ולחתימה על הצהרת מבוטח לבחירה בשיעורי כיסוי שונים מ-16%
.4	סעיף 1 - הגדרות	עדכון המונח "יתרת זכאות צבורה" וביטול הגדרה המונח "תשואה דמוגרפית"	עדכון מנגנון זקיפת עודף או גירעון אקטוארי בהוראות הממונה	עודף או גירעון אקטוארי יחושבו בהתאם להוראות הממונה
.5	סעיף 15(ב)(1)	עדכון מסלול ביטוח ברירת מחדל עבור נשים המצטרפות לקרן הפנסיה לאחר תיקון התקנון כך שהכיסוי לנכות ולשאירים ינתן עד לגיל 67	הוראות הממונה בנושא	נשים המצטרפות לקרן הפנסיה לאחר תיקון התקנון ייהנו מכיסוי לנכות ולשאירים עד לגיל 67, אלא אם בחרו אחרת

מס"ד	מספר סעיף בפוליסה/תקנון	פירוט השינוי	סיבה לשינוי	השלכות צפויות על זכויות המבוטחים/עמיתים
.6	סעיפים 16, 18(ג), 21א, 25א(ו), 25ב(א), 69-74	מחיקת התייחסות למסלולים והוראות מעבר והוראות נוספות שנוספו לתקנון במסגרת מיזוג קרנות פנסיה ואינם רלבנטיים מינואר 2015	השלמת מיזוג קרנות הפנסיה עם קרן הפנסיה שהייתה בניהול אקסלנס והבשלת הוראות המעבר לגבי מסלולי ביטוח והשקעה	אין
.7	סעיף 21	עדכון מספור הנספחים לגבי שיעורי הכיסוי	הוספת מסלולי ביטוח בקרן - מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים וכן הוספת מסלול ביטוח מורחב	הוספת אפשרויות בחירה במסלולי ביטוח
.8	סעיף 21א	עדכון מספור הנספחים לגבי שיעורי הכיסוי, והוספת מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים	הוספת מסלולי ביטוח בקרן - מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים	הוספת אפשרויות בחירה במסלולי ביטוח
.9	29(א). סעיף 1 – הגדרות,	הוספת הגדרת מונח "יתום של פנסיונר"; הוספת אפשרות ליתום של פנסיונר לקבלת פנסיית שאירים	הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים גם ליתום של פנסיונר	הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים גם ליתום של פנסיונר
.10	29(ב)	תיקון טעות סופר בנוסח התקנון	תיקון טעות סופר בנוסח התקנון	אין
.11	סעיף 39	הבהרה לגבי אופן תשלום הפנסיה לשאירים בהתייחס להורה של מבוטח	הוספת אפשרות להורה של מבוטח לקבלת פנסיית שאירים	הוספת אפשרות להורה של מבוטח לקבלת פנסיית שאירים וקביעת אופן תשלום הפנסיה לשאירים
.12	סעיף 42ב	הוספת סעיף בנושא מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות	הוראות הממונה בנושא מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות	ביצוע מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות ולרבות הפסקת תשלומים במקרה בו מבוטח לא העביר טפסים ונתונים כמפורט בסעיף זה
.13	נספחי התקנון – נספחי א – שיעורי הכיסוי הביטוחי במסלולי הביטוח	הוספת מסלולי ביטוח לגיל 67 לנשים בכל הנספחים הרלבנטיים ותיקון טעות סופר בשיעור הנכות במסלול המשווה בנספח א2(1)-א2(8) גברים	הוראות הממונה בנושא מסלולי ביטוח לגיל 67 לנשים; ,תיקון טעות סופר	שיעורי הכיסוי במסלול ברירת המחדל לנשים יקבעו על פי נספחים אלה א1(17)-א1(24) נשים א2(17)-א2(24) נשים א3(17)-א3(24) נשים. תיקון טעות סופר - התאמת שיעורי הכיסוי לנכות לשיעורים הנכונים אשר רלוונטים אך ורק לנספח זה, במסלולים:משווה,זקנה מוגדל,שארים מוגדל ונכות מינימלי
.14	נספח ב' עלות ביטוח לנכות	הוספת נספח מתאים לנשים לגיל 67 גם עבור נכות רגילה וגם עבור נכות מתפתחת	נדרש כחלק מיישום הוראות הממונה	עלויות הביטוח לנכות במסלול ברירת המחדל עבור נשים (לגיל 67) יקבעו עפ"י נספחים אלה
.15	נספח ה'2 עלות ביטוח לשארים לנשים	עלות ביטוח לשארים לנשים - הרחבת נספח ה'2 עד לגיל 67	נדרש כחלק מיישום הוראות הממונה	עלויות הביטוח לשארים במסלול ברירת המחדל עבור נשים (לגיל 67) יקבעו עפ"י נספחים אלה

1.6.3.2 שינויים בתקנון הפניקס פנסיה משלימה (בשמה הקודם: "הפניקס פנסיה כללית")

ביום 1.1.2015 תוקן תקנון קרן הפנסיה כפי שיפורט להלן :

מס"ד	מספר סעיף בפוליסה/תקנון	פירוט השינוי (3)	סיבה לשינוי (4)	השלכות צפויות על זכויות המבוטחים/עמיתים (5)
1.	סעיף 1 – הגדרות, סעיף 35(ב)(1)	הוספת הגדרה של המונח "הורה של מבוטח" ועדכון המונח "שאירים", וקביעת אופן התשלום של פנסיית השאירים להורה של מבוטח	הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים למבוטח	הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים למבוטח בגין אם או אב של מבוטח או של בן זוגו, כולל הורה חורג או מאמץ, וכן בת או בן זוג של אביו או של אמו של המבוטח, אשר אינו מסוגל לכלכל עצמו ואשר היה תלוי במבוטח לפרנסתו ושהיה סמוך על שולחנו של המבוטח במועד הפטירה ואין לו מקור הכנסה ומקבל גמלת הבטחת הכנסה מהביטוח הלאומי
2.	סעיף 1 - הגדרות	תיקון המונח "הכנסה מבוטחת של מבוטח עצמאי"	הוספת אפשרות לעצמאי בבחירת שיעור הפקדה של 11% בכפוף לתנאי התקנון, וביטול הדרישה להצהרת רו"ח, כנגד קבלת אסמכתא מתאימה מהמבוטח	הוספת אפשרות לעצמאי בבחירת שיעור הפקדה של 11% בכפוף לתנאי התקנון ולחתימה על הצהרת מבוטח לבחירה בשיעורי כיסוי שונים מ-16%
3.	סעיף 1 - הגדרות	עדכון המונח "יתרת זכאות צבורה" וביטול הגדרה המונח "תשואה דמוגרפית"	עדכון מנגנון זקיפת עודף או גירעון אקטוארי בהוראות הממונה	עודף או גירעון אקטוארי יחושבו בהתאם להוראות הממונה
4.	סעיף 15(ב)(1)	עדכון מסלול ביטוח ברירת מחדל עבור נשים המצטרפות לקרן הפנסיה לאחר תיקון התקנון כך שהכיסוי לנכות ולשאירים ינתן עד לגיל 67	הוראות הממונה בנושא	נשים המצטרפות לקרן הפנסיה לאחר תיקון התקנון ייהנו מכיסוי לנכות ולשאירים עד לגיל 67, אלא אם בחרו אחרת
5.	סעיפים 25ב(א), 70	מחיקת התייחסות למסלולים והוראות מעבר והוראות נוספות שנוספו לתקנון במסגרת מיזוג קרנות פנסיה ואינם רלבנטיים מינואר 2015	השלמת מיזוג קרנות הפנסיה עם קרן הפנסיה שהייתה בניהול אקסלנס והבשלת הוראות המעבר במסלולי השקעה	אין
6.	סעיף 21	עדכון מספור הנספחים לגבי שיעורי הכיסוי	הוספת מסלולי ביטוח בקרן - מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים	הוספת אפשרויות בחירה במסלולי ביטוח
7.	סעיף 21א	עדכון מספור הנספחים לגבי שיעורי הכיסוי, והוספת מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים	הוספת מסלולי ביטוח בקרן - מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים	הוספת אפשרויות בחירה במסלולי ביטוח
8.	29(א). סעיף 1 – הגדרות,	הוספת הגדרת מונח "יתום של פנסיונר"; הוספת אפשרות ליתום של פנסיונר לקבלת פנסיית שאירים	הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים גם ליתום של פנסיונר	הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים גם ליתום של פנסיונר
9.	29(ב)	תיקון טעות סופר בנוסח התקנון	תיקון טעות סופר בנוסח התקנון	אין
10	סעיף 39	הבהרה לגבי אופן תשלום הפנסיה לשאירים בהתייחס להורה של מבוטח	הוספת אפשרות להורה של מבוטח לקבלת פנסיית שאירים	הוספת אפשרות להורה של מבוטח לקבלת פנסיית שאירים וקביעת אופן תשלום הפנסיה לשאירים
11	סעיף 42ב	הוספת סעיף בנושא מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות	הוראות הממונה בנושא מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות	ביצוע מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות ולרבות הפסקת תשלומים במקרה בו מבוטח לא העביר טפסים ונתונים כמפורט בסעיף זה
12	נספחי התקנון – נספחי א – שיעורי הכיסוי הביטוחי במסלולי הביטוח	הוספת מסלולי ביטוח לגיל 67 לנשים בכל הנספחים הרלבנטיים ותיקון טעות סופר בשיעור הנכות במסלול המשווה בנספח א2(1)-א2(8) גברים	הוראות הממונה בנושא מסלולי ביטוח לגיל 67 לנשים ; ,תיקון טעות סופר	שיעורי הכיסוי במסלול ברירת המחדל לנשים יקבעו על פי נספחים אלה א1(17)-א1(24) נשים א2(17)-א2(24) נשים א3(17)-א3(24) נשים. תיקון טעות סופר - התאמת שיעורי הכיסוי לנכות לשיעורים הנכונים אשר רלוונטים אך ורק לנספח זה, במסלולים :משווה,זקנה מוגדל,שארים מוגדל ונכות מינימלי
13	נספח ב' עלות ביטוח לנכות	הוספת נספח מתאים לנשים לגיל 67 גם עבור נכות רגילה וגם עבור נכות מתפתחת	נדרש כחלק מיישום הוראות הממונה	עלויות הביטוח לנכות במסלול ברירת המחדל עבור נשים (לגיל 67) יקבעו עפ"י נספחים אלה
14	נספח ה'2 עלות ביטוח לשארים לנשים	עלות ביטוח לשארים לנשים - הרחבת נספח ה'2 עד לגיל 67	נדרש כחלק מיישום הוראות הממונה	עלויות הביטוח לשארים במסלול ברירת המחדל עבור נשים (לגיל 67) יקבעו עפ"י נספחים אלה

1.6.4 התקשרויות והסכמים

1.6.4.1 החברה מקבלת שירותי השקעות מחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ (צד קשור), הכולל מתן שירותי השקעות בגין קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה, כנגד תשלום חודשי. ההסכם בתוקף עד לתום שנת 2012, ותוקפו יוארך באופן אוטומטי מידי שנה לשנה נוספת, אלא אם יודיע צד להסכם לצד השני על רצונו לבטל את ההסכם או לשנותו.

1.6.4.2 החברה שוכרת מהחברה האם משרדים בהתאם להסכם בין הצדדים. ההסכם בין הצדדים מוארך באופן אוטומטי, כל עוד לא הביע אחד הצדדים את רצונו לסיום ההסכם.

1.6.4.3 בהתאם להסכם שנחתם באוגוסט 2007 בין החברה לחברת קשר ליס א קאר בע"מ, מקבלת החברה שרותי ליסינג תפעולי עבור רכבי החברה תמורת מחירים שנקבעו במסגרת נספח להסכם.

1.6.4.4 החברה מקבלת שירותי תפעול מחברת האם הכוללים בין היתר, כספים וחשבות, כח אדם, מינהל ולוגיסטיקה, מחשוב ועיבוד נתונים, תפעול ומכירות.
בגין שירותי התפעול כאמור בהסכם התפעול מיום 8 ביולי 2012, החברה משלמת לחברת האם, אחת לרבעון, דמי תפעול המחושבים מתוך סך הנכסים.
בנוסף, משלמת החברה לחברה האם תשלום רבעוני לתקופה קצובה בגין שימוש במערכת התפעולית (מערכת "מסלול").

1.6.4.5 בחודש דצמבר 2012 נחתם הסכם תפעול בין לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (להלן: "לאומי") לבין החברה, לפיו לאומי ייתן לחברה שירותי תפעול לחשבונות העמיתים בקופות הגמל שבניהול החברה (למעט בגין קופת הגמל וקרן ההשתלמות בניהול אישי), בתמורה לדמי תפעול חודשיים (להלן: "הסכם התפעול"). הסכם התפעול עם לאומי החליף את הסכם התפעול עם בנק מזרחי טפחות בע"מ אשר הסתיים בסוף שנת 2012.

1.6.4.6 ביום 23 במרס, 2011 חתמה החברה הסכם למתן שירותי תפעול עם הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ (להלן – הפניקס מאוזנות). במסגרת ההסכם תעניק החברה לפניקס מאוזנות את שירותי התפעול הנדרשים לניהולה של קרן הפנסיה הותיקה עמית בהתאם להסדר התחיקתי בתמורה לדמי תפעול בשיעור קבוע מסך הנכסים המנוהלים של קרן הפנסיה עמית.

1.6.4.7 בחודש מרס 2012 נחתם הסכם תפעול בין החברה לבין סיטיבנק אן.איי. (Citibank N.A.) (להלן: "סיטי בנק"), לפיו סיטי בנק ייתן לחברה שירותי תפעול לחשבונות העמיתים בקופת הגמל ובקרן ההשתלמות בניהול אישי שבניהול החברה, בתמורה לדמי תפעול חודשיים בשיעור מדורג הנגזר מהיקף נכסי העמיתים. בחודש ספטמבר 2014 נחתם בין החברה לבין סיטי בנק הסכם המחאת זכויות וחובות, לפיו כל זכויות וחובות סיטי בנק על פי הסכם התפעול הנ"ל הועברו והוסבו אל חברת ד.ס.ש ייעוץ ושירותים בע"מ. יצוין כי מיום תחילת פעילות קופות הגמל בניהול אישי שבניהול החברה, חברת ד.ס.ש ייעוץ ושירותים בע"מ פעלה כקבלן המשנה של סיטי בנק בכל הקשור למתן שירותי התפעול לחברה ומשכך להמחאת ההסכם כאמור לא הייתה השפעה על שירותי התפעול הניתנים מכוח ההסכם.

1.6.4.8 בחודש יוני 2013 נחתם הסכם ביטוח משנה בין החברה לבין הפניקס חברה לביטוח בע"מ ("הפניקס ביטוח"), לצורך הפעלת מסלולי הביטוח בקרן הפנסיה המשלימה.
ההסכם כולל ביטוח שארים וביטוח אובדן כושר עבודה עבור עמיתי הקרן המשלימה אשר יצטרפו למסלולי הביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים. ההסכם כפוף לאישור אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

1.6.5 שינוי בדמי הניהול בקופות הגמל

בחודש יוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) התשע"ב-2012. בהתאם לתקנות האמורות השתנה שיעור דמי הניהול המרביים בביטוחי מנהלים (ביחס למוצרים חדשים), בקופות גמל ובקרנות פנסיה חדשות כלליות (להבדיל ממקיפות), כך שמיום 1 בינואר 2014 דמי הניהול המרביים שניתן לגבות יהיו 1.05% מהצבירה ו- 4% מההפקדות. בשנת 2013 דמי הניהול המרביים שניתן היה לגבות במוצרים לעיל היו 1.1% מהצבירה ו – 4% מההפקדות.השינוי בדמי הניהול לא חל לגבי פוליסות ביטוח שהוצאו לפני יום תחילתן של התקנות, קופת ביטוח מבטיחת תשואה, קרן פנסיה ותיקה, קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן השתלמות, קופת גמל בניהול אישי, קופת גמל מרכזית, קופת גמל ענפית, קופת גמל לדמי מחלה, קופת גמל לחופשה וקופת גמל למטרה אחרת.
שיעור דמי הניהול המרבי שיגבה מחשבונות של עמיתים שעמם נותק הקשר (להלן: "עמית מנותק קשר") וכל עוד לא חודש הקשר (להלן: "תקופת הניתוק") או מוטבי עמיתים שנפטרו (להלן: "מוטב מנותק קשר"), בהתאם להוראות ולהגדרות שנקבעו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב – 2012 (להלן: "תקנות איתור עמיתים"), לא יעלה על 0.3% לשנה מהיתרה הצבורה בחשבון העמית בקופות הגמל, או על השיעור החודשי שגבה הגוף המוסדי במועד בו נותק הקשר עם העמית, או במועד שבו נודע לגוף המוסדי על פטירת העמית, לפי הנמוך מביניהם.
במקרה בו יצר גוף מוסדי קשר עם עמית מנותק קשר בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות איתור עמיתים או פעל לאיתור מוטב מנותק קשר בהתאם לתקנות איתור עמיתים, יהיה רשאי הגוף המוסדי לגבות דמי ניהול באופן רטרואקטיבי ביחס לתקופת הניתוק באופן ששיעור דמי הניהול שייגבה בגין תקופה זו לא יעלה על 0.5% מהיתרה הצבורה בחשבון העמית, במקום 0.3%, או דמי הניהול שנגבו מהעמית טרם תקופת הניתוק, לפי הנמוך.
בחודש מרץ 2014 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים(קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ד- 2014 - עניינן קביעת דמי ניהול לחשבונות בקופות גמל עם צבירה נמוכה. במסגרת התיקון , החל משנת 2016, דמי הניהול המירביים עבור עמית שאינו מקבל קצבה בקופת גמל יהיה הגבוה מבין החלופות הבאות: 1.05% מהיתרה הצבורה ו-4% מהפקדה; 6 ש"ח לחודש מהיתרה הצבורה של חשבונות העמית בקופת הגמל, כהגדרתה בתקנות. סכום זה יהיה צמוד ויתעדכן ביום העסקים הראשון בכל שנה.

להערכת החברה, עדכון שיעורי דמי הניהול עשויה לגרום לפגיעה בהכנסות מדמי ניהול של החברות המנהלות של קופות גמל וקופות ביטוח, ומאידך, הקביעה של דמי ניהול בסכומים מינימאליים כאמור, צפויה להיות השפעה ממתנת על הפגיעה האפשרית בהכנסות וברווחיות של החברות המנהלות. כמו כן, לתקנות האמורות השלכה אפשרית על העדפת צרכנים והלקוחות של החברה וכתוצאה מכך, בשלב זה, לא ניתן להעריך את ההשלכות המצרפיות של תמהיל ההוראות הסופיות שיחולו. החברה בוחנת את ההשפעות האפשריות של יישום התקנות על תוצאות פעילותה ומצבה הכספי, וכן בוחנת צעדים שתוכל לנקוט בהם על מנת לנתן את השפעת התקנות.

בחודש מרס 2014 התפרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים(קופות גמל)(דמי ניהול)(תיקון), התשע"ד-2014 ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(משיכת כספים מקופת גמל)(חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה)(הוראת שעה), התשע"ד-2014. הוראת שעה מסדירה את התנאים למשיכת כספים מחשבונות בעלי יתרה נמוכה מ-7000 ש"ח בקופת גמל לתגמולים ולפיצויים ו/או בקופת גמל לא משלמת לקצבה שמתקיימים בהם תנאים שמפורטים בהוראת השעה שתפקע ביום 31 במרץ 2015 (שהוארכה ב-3 חודשים נוספים). התקנות לתיקון התקנות בנושא דמי ניהול, קובעות בין היתר את דמי ניהול לחשבונות בקופות גמל עם צבירה נמוכה. במסגרת התיקון נקבע כי דמי הניהול המירביים עבור עמית שאינו מקבל קצבה בקופת גמל יהיה הגבוה מבין החלופות הבאות: 1.05% מהיתרה הצבורה ו-4% מהפקדה, לבין 6 ש"ח לחודש מהיתרה הצבורה של חשבונות העמית בקופת הגמל. סכום זה יהיה צמוד ויתעדכן ביום העסקים הראשון בכל שנה.

1.6.6 חוזר גופים מוסדיים 2011-9-10 "טיוב נתוני זכויות העמיתים בגופי המוסדיים" מיום 21 בדצמבר, 2011

החוזר מגדיר את הפעולות הנדרשות מגוף מוסדי על מנת להבטיח, ככל הניתן, כי רישום זכויות העמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת פרויקט הטיוב עליו מורה החוזר גוף מוסדי נדרש לבצע את הפעולות הבאות לגבי נתוני ממשק האחזקות:

1. עריכת סקר פערים אודות המידע הקיים ברמת מוצרים, עמיתים ומעבידים.
2. בניית מודל מיפוי ודירוג הפערים שנמצאו בסקר הפערים מהיבט השפעתם.
3. הכנת תכנית עבודה מפורטת לטיפול בכשלים שנמצאו בסקר הפערים, ובכלל זה התייחסות לסידור המידע הקיים ושמירתו, אימות נתוני עמיתים, עיבודי נתונים, בחינת השפעת פרויקט הטיוב על הגוף המוסדי ושימור.

גוף מוסדי יטייב את נתוני ממשק האחזקות החל ממועד הצטרפות העמית לקופה ולכל הפחות משנת 1997 ואילך. אולם, קופות שאינן קופות ביטוח או קרנות פנסיה יטייבו את נתוני ההפקדות, העברות ומשיכות אשר בוצעו, לכל הפחות, החל מיום 1 בינואר, 2005.
גוף מוסדי יקים ועדת היגוי הכפופה למנכ"ל אשר תגבש את תכנית העבודה ותדווח באופן שוטף לדירקטוריון על התקדמות פרויקט הטיוב. הדירקטוריון יאשר את תכנית העבודה של הפרויקט וידון בנושא לפחות אחת לחצי שנה.
החוזר קובע לוח זמנים לביצוע הפעולות במסגרת פרויקט הטיוב, ובכלל זה קובע כי הפרויקט כולו יסתיים עד ליום 30 ביוני, 2016.
החברה פועלת בהתאם להנחיות החוזר על פי תוכנית עבודה בנושא, אשר אושרה על ידי הדירקטוריון.

2. תאור הסביבה העסקית

2.1 מגמות והתפתחות בענף הפנסיה והגמל והשפעתן על עסקי החברה והקרנות שבניהולה

החברה פועלת במסגרת המשק הישראלי אשר מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני משליך על מכירותיה בתחומים שונים, על היקף תביעות הפנסיה ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעול ושירות. מצב המשק, שיעור התעסוקה ושכר העובדים הינם גורמים המשפיעים על רמת המכירות של המוצרים המנוהלים ע"י החברה ובעיקר על היקף עסקי תחום החיסכון ארוך הטווח, וכן על רמת שימור התיק בתחום זה.

תחום זה מורכב באופן כללי מקופות גמל (בשמן החדש קופות גמל לא משלמות לקצבה) לסוגיהן השונים ומקרנות פנסיה, בשמן החדש (קופות גמל משלמות לקצבה).

תחום זה קיבל העדפה לאומית באמצעות הטבות מס , במטרה לקדם את החיסכון ארוך הטווח וכפתרון להבטחת הכנסה חודשית לפורשים מעבודה בגיל פרישה. תחום זה פועל על פי רגולציה רחבה שהתפתחה רבות בשנים האחרונות מתוך מטרה להסדיר את הפעילות ולמסדה בחקיקה ראשית.

החשיפה הגבירה את המודעות של האזרח לכל נושא ניהול הזכויות, התשואה, ומגדילה הן את החיסכון לטווח ארוך והן את הביקוש לשירותי ניהול נכסים.

במקביל למודעות להבדלים בין התשואות, יהיה צורך להמשיך ולפתח ולקבוע כלים אובייקטיביים לבחינת השוני בין הסיכונים, על מנת שייווצרו כלים להשוואת התשואה של כל אפיק לתשואה של נכסים אחרים בעלי אותו אפיון של סיכון. הרגולטור החל משנת 2009 מחייב את הגופים לפרסם מדד ניהול סיכונים על פי מודל אחיד שאושר על ידי אגף שוק ההון, בפרסום מרכיבי תשואה וכן קיימת טיוטא המחייבת את הגוף המוסדי להצהיר על מדיניות ההשקעה שלו ועל יעדי התשואה. פרמטרים אלו יאפשרו לחוסכים להשוות באופן אובייקטיבי את הסיכון הגלום בהשקעות הקופות השונות. כמו כן התחום נפתח לתחרות גדולה ולניידות כספים בין סוגי החיסכון לטווח ארוך כתוצאה מפרסום תקנות הניוד המאפשרות למעשה ניוד חלק של כספים בין כל מרכיבי החיסכון לטווח ארוך.

2.2 שינויים בהסדרי ביטוח משנה בתחום

בשנים האחרונות לא חלו שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה בתחום. ראה פירוט לעיל לעניין ביטוח משנה בכלל, ולעניין רכישת חוזה ביטוח משנה לא יחסי החל מאמצע שנת 2005 בפרט.

2.3 מבנה התחרות והשינויים שחלו בתחום

ענפי החיסכון ארוך הטווח כוללים ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל לסוגיהן השונים. קרן הפנסיה היא מכשיר חיסכון המיועד לשלם לחוסך בו לאחר פרישתו קצבה חודשית למשך כל חייו, ובנוסף מקנה אפשרות לבטח את החוסך ובן זוגו מפני מוות ומפני אובדן כושר עבודה. קופת הגמל היא מכשיר חיסכון "טהור" שבו הכספים הנחסכים והתשואה עליהם משולמים לחוסך בהגיעו לגיל פרישה או במועד אחר (כיום מיועדת קופת הגמל, בדומה לקרן הפנסיה ובהתאם להוראות הדין משנת 2008, לשלם קצבה חודשית). ביטוח החיים כולל שתי פעילויות עיקריות – ביטוח סיכונים הקשורים לחייו של אדם, וניהול השקעות/חסכון לטווח ארוך (בדרך כלל לגיל פרישה). הסיכונים המרכזיים המבוטחים הנם מוות, תוחלת חיים ארוכה (קצבה), אבדן כושר עבודה, נכויות ומחלות קשות.
בשנים האחרונות חלו שינויים מהותיים ברגולציה ובמבנה הבעלויות בתחום החסכון ארוך הטווח בישראל, המחייבים אף יותר מבעבר ראייה כוללת של שלושת מכשירי החיסכון ארוך הטווח האמורים:
בעקבות הסדר קרנות הפנסיה משנת 2003, וכחלק מתהליך ביזור הריכוזיות בתחום, יצאו קרנות הפנסיה החדשות מבעלות ההסתדרות ונמכרו לגופים פרטיים (חברות הביטוח). בעקבות רפורמת בכר משנת 2005, נמכרו החזקות הבנקים בקופות הגמל ובקרנות הנאמנות לגופים חוץ-בנקאיים, ובהם חברות הביטוח בישראל ומשקיעים זרים. כתוצאה מכך, במבנה השוק החדש שנוצר, כל חברות הביטוח הגדולות, ובהן הפניקס אחזקות, מחזיקות בכל שלושת סוגי המכשירים – ביטוח חיים, פנסיה וגמל. רפורמת בכר הגבירה את המגמה של העצמת התחרות בין חברות הביטוח, לעניין ניהול נכסי החסכון לטווח ארוך של הציבור.
קרנות הפנסיה, חברות הביטוח וקופות הגמל כפופות לאותו גורם מפקח (אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר), אשר פועל ליצירת הסדרה אחידה של כללי פעילות בשוק החיסכון ארוך הטווח, ומכתיב רגולציה המעודדת חיסכון ארוך טווח בכלל וחיסכון ארוך טווח קצבתי (להבדיל מהוני) בפרט;
מבנה תוכניות ביטוח החיים כמו גם הרפורמות בשוק החיסכון ארוך הטווח (אשר יפורטו בהמשך), הגבירו וצפויים להגביר את התחרות בין המוצרים, בהיותם תחליפים.
בשנים האחרונות התרחשו שינויים מהותיים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך בעיקר כתוצאה של סדרת מהלכים רגולטוריים מרחיקי לכת.
כך למשל, בחודש דצמבר 2012 פורסמו תקנות וחוזר בנושא רכישת כיסויים ביטוחיים באמצעות חברה מנהלת של קופת גמל. עם הכניסה לתוקף של ההוראות האמורות קופות הגמל יהיו רשאיות להציע לעמיתיהן כיסויים ביטוחיים במסגרת פוליסה קבוצתית. בכך יתאפשר לקופות הגמל לשווק כיסויי ביטוח לסיכוני מוות ולכיסוי ביטוחי לסיכוני נכות באמצעות פוליסות קולקטיביות ולא רק באמצעות פוליסות פרט.

בנוסף, בחודש נובמבר 2012 פורסם חוזר מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים, לפיו החל ביום 1 בינואר 2013, חברת ביטוח לא תשווק תכנית ביטוח חיים משולבת בחיסכון הכוללת מקדמי קצבה מובטחים, למעט למי שמלאו לו לפחות 60 שנה במועד המכירה ובלבד שיעמדו בעקרונות שבחוזר.
להערכת החברה בעקבות השינוי במקדמי הקצבה, ניתן לצפות למגמה של האצה במכירות הפנסיה החדשות ביחס למכירות הביטוח החדשות, ככל שלא יחול שינוי מהותי בביטוחי המנהלים.

לסיכום ייאמר, כי הרפורמה בדמי הניהול, אשר השוותה בין שיעורי דמי ניהול המותרים לגבייה בקופות גמל, קרנות פנסיה כלליות ופוליסות ביטוח, כמו גם הוספת האפשרות לקופות הגמל להציע לעמיתיהן כיסויים ביטוחיים במסגרת פוליסות ביטוח, כמו גם הגבלת האפשרויות לשיווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחסכון הכוללות מקדמי קצבה מובטחים, ובנוסף גם חקיקת תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל (במסגרתו בוצעה האחדה של כללי המס החלים על מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים), הביאו למעשה לצמצום ההבדלים בין מכשירי החיסכון ארוך הטווח השונים ולהגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני והתחליפיות בין המוצרים השונים.

2.4 <u>חקיקה והשפעת הוראות רגולטוריות</u>

א. בחודש אוגוסט 2005 נתקבלו בכנסת שלושת החוקים הבאים, שחוקקו לפי הצעת הממשלה בהסתמך על המלצות הצוות הבין-משרדי לעניין הרפורמה בשוק ההון (המוכר כ"ועדת בכר"):

חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, במסגרתו בוצע תיקון נרחב בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

חוק הפיקוח על הגמל (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (התשס"ה-2005) - חוק זה מסדיר את אופן התנהלותן של חברה מנהלת של קופות גמל (וקרנות פנסיה בכלל זה) ושל קופות הגמל עצמן, במסגרת החוק, בוטלה הסמכות להתקנת תקנות מס הכנסה (מכוח הוראות פקודת מס הכנסה) ונקבע כי הוראות תקנות מס הכנסה ייוותרו על מכונן עד להתקנת תקנות חדשות לפי חוק הפיקוח על הגמל. הנושאים שהוסדרו עד כה במסגרת תקנות מס הכנסה מוסדרים עתה במסגרת חוק הפיקוח על הגמל, וחקיקת המשנה שתותקן מכוחו - מתן רשיון לחברה מנהלת, החזקת אמצעי השליטה בחברה מנהלת, אורגני החברה המנהלת ונושאי המשרה בה, מתן אישור קופת גמל תקנון קופת הגמל, ניהול חשבונות בקופת הגמל, כללי ההפקדות בקופות הגמל וכללי משיכת כספים מהן, ניהול נכסי קופת הגמל והשקעת כספיה, הדיווח לעמיתים ולציבור, הפיקוח על ניהול קופת הגמל, כללים לגבי הטלת עיצום כספי וקנס אזרחי, סעיף עונשין מפורט, תובענה ייצוגית ותביעה נגזרת.

במסגרת חוק הפיקוח על הגמל נקבעה זכותו של עובד לבחור את קופת הגמל בה יפקיד מעבידו את הכספים עבורו, ככל שיש לעובד זכות להפקדת כספים על שמו בקופת הגמל (אף אם הזכות נקבעה במקורה לגבי קופת גמל פלונית), בהקשר זה נקבע כי במידה והעובד הזכאי לא בחר בקופת גמל מסוימת בהתאם לזכותו זו, תהא ההפקדה בקופת הגמל שזהותה נקבעה בדין או בהסכם המעניק לעובד את הזכות להפקדת כספים על שמו בקופת גמל.

חוק הייעוץ (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, בשמו הקודם: חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005) - בחוק זה הוסדרו מקצועות הייעוץ הפנסיוני והשיווק הפנסיוני, נקבע כי העיסוק במקצועות אלה הוא עיסוק מוסדר וטעון רישוי, ונקבעו חובותיהם של היועץ הפנסיוני (העוסק בייעוץ פנסיוני ליחידים מבלי שתהא לו זיקה לגוף מוסדי הפועל בענף הפנסיוני - מבטח או חברה מנהלת של קופות גמל) ושל המשווק הפנסיוני (שהוא סוכן ביטוח פנסיוני או סוכן שיווק פנסיוני שיש לו זיקה לגוף מוסדי כאמור, העוסק בייעוץ פנסיוני ליחידים), ובכלל זה חובות זהירות ואמון כלפי הלקוח. נקבע כי עסקה של יחיד במוצר פנסיוני (וקרן פנסיה בכלל זה) תיערך רק בהמשך לייעוץ פנסיוני או לשיווק פנסיוני, נקבעו כללים לפיקוח על בעל רשיון ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני, ובכלל זה הוראות בדבר הטלת עיצום כספי וקנס אזרחי והוראת עונשין מפרטת.

בחוק הייעוץ נקבעו הוראות לגבי העיסוק בייעוץ פנסיוני של תאגיד בנקאי, עוד נקבע בחוק הייעוץ כי יועץ פנסיוני רשאי לקבל עמלת הפצה מחברה מנהלת, בשיעור מרבי שייקבע בתקנות, ובלבד שחישוב העמלה ייעשה ללא תלות במוצר שעליו המליץ היועץ ללקוח, בהקשר זה הותקנו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006, בהן נקבע כי עמלת ההפצה המרבית שניתן לשלם ליועץ פנסיוני, עקב עסקה שנערכה באמצעות היועץ במוצר הפנסיוני של החברה המנהלת המשלמת את עמלת ההפצה, בהמשך לייעוץ הפנסיוני המתמשך שהעניק היועץ ללקוח, או עקב השארת כספים באותה קופת גמל עקב אותו ייעוץ, תהא בשיעור מרבי של 0.10% מנכסי הלקוח בקופת הגמל הנובעים מהפקדות בגינו שבוצעו עד שנת 2005, ובשיעור מרבי של 0.25% מנכסי הלקוח בקופת הגמל הנובעים מהפקדות בגינו שבוצעו בשנת 2006 ואילך.

ב. בחודש ינואר 2008 נחקק תיקון חוק הגמל (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008), לפיו כלל הכספים המופקדים בקופות הגמל האישיות שנוהלו כקופות הוניות עד סוף שנת 2007 (קופות גמל אישיות לתגמולים ולפיצויים, ביטוחי מנהלים הוניים) - יהיו מיועדים למטרות קצבה בלבד, וקופות הגמל האמורות יהפכו לקופות גמל לא משלמות לקצבה, דהיינו קופות שרשאיות לשלם את כספי התגמולים שהופקדו בהן משנת 2008 ואילך רק על דרך של העברתם לקופות גמל משלמות לקצבה (שהן קופות המורשות לשלם תשלומי פנסיה חודשיים לעמיתים). בתיקון חוק הגמל נקבע כי לא יחול שינוי לעניין משיכת כספי הפיצויים בסכום הוני (בהתקיים התנאים הנדרשים לשם כך) ולעניין מעמדם של הכספים שהופקדו בקופות ההוניות עד יום 31 בדצמבר 2007, וכי ניתן יהיה להוון תשלומי פנסיה ככל שהם עולים על סכום פנסיה מזערי שנקבע לעניין זה. קופות מרכזית לפיצויים המיועדת למעביד, המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. הקופה אינה קופה אישית, העמית הינו המעביד וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעביד, עבור עובדיו. ההפרשות לקופה מוכרות כהוצאה למעביד והכספים נמצאים בבעלותו עד לשחרורם לטובת עובדיו. בתיקון 3 לחוק חוק הגמל נקבע כי משנת 2008 ואילך נאסרה ההפקדה בקופות הגמל המרכזיות לפיצויים (הוראות מעבר בתיקון האמור קובעות כי יותרו הפקדות בקופות מסוג זה - רק הפקדות של עמיתים-מעסיקים קיימים ורק בגין עובדיהם של אותם מעסיקים שבגינם הופקדו בקופות כספים בדצמבר 2007 - עד סוף שנת 2010). בהתאם להוראות התיקון לחוק הגמל, החל מיום 1 בינואר 2011 נסגרו הקופות המרכזיות לפיצויים להפקדות חדשות.

ג. בחודש ינואר 2008 נכנס לתוקפו צו ההרחבה להסכם הקיבוצי הכללי שנחתם בחודש נובמבר 2007 והקובע הסדר של פנסיית חובה לכל עובד, והמחיל את הוראות ההסכם הקיבוצי האמור על כלל המשק. הוראות ההסכם הקיבוצי וצו ההרחבה האמורים קובעות כי הביטוח הפנסיוני לפיהם לעובד שלא יבחר במכשיר אחר יבוצע בקרן פנסיה חדשה מקיפה, וקובעות הסדר מדורג לגבי שיעורי דמי הגמולים מן השכר המבוטח. לפי הוראות הסדר פנסיות חובה חובת הביטוח הפנסיוני לפיו חלה לעניין כל עובד מגיל 20 - באשה או 21 - בגבר, ועד גיל 67 (בתנאי שהפורש בגיל זה מקבל קצבה), והיא חלה על ביטוח השכר שעד גובה השכר הממוצע במשק. ההסדר מחריג מתחולתו עובדים שיש להם הסדרי פנסיה מיטיבים, כהגדרתם בהסדר פנסיית חובה. בחודש ספטמבר 2010 נחתם הסכם קיבוצי בין ההסתדרות ולשכת התיאום של ארגוני המעסיקים המתקן את ההסכם הקיים לביטוח פנסיוני מקיף במשק (פנסיית חובה) ולפיו בשנת 2014 יוגדלו שיעורי ההפקדה במסגרת הסדר פנסיית חובה כך שהם יעמדו על 17.5%. בחודש ספטמבר 2011, שר התמ"ת פרסם צו המאמץ את ההסכם הקיבוצי האמור על כלל העובדים במשק.

ד. בחודש ינואר 2014 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיונים) התשע"ד- 2014. על פי דברי ההסבר מוצע לחזק את ההגנה על עובדים בנוגע לייעוץ פנסיוני, ולמנוע מצב שבו המעסיק כופה על עובדיו את זהות היועץ הפנסיוני, ולאסור התניית שירות בשירות בידי בעל רישיון.

ה. חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א – 2011 (להלן: "חוק הגברת האכיפה"). החוק נכנס לתוקפו בחודש אוגוסט 2012. החוק בעל עקרונות דומים לחוק ייעול הליכי האכיפה, וחל על חברות ביטוח וחברות מנהלות קופות גמל וקרנות פנסיה. מטרתו העיקרית לייעל את הליכי האכיפה של הוראות החוקים עליהם ממונה המפקח על הביטוח. יצוין כי בחודש דצמבר 2013 פרסם המפקח חוזר ניהול סיכוני ציות בגופים מוסדיים. מטרת החוזר הינה לחייב גופים מוסדיים למנות ממונה ציות ואכיפה פנימית וכן לקבוע תוכנית ציות ואכיפה פנימית ונקיטת אמצעים סבירים ליישומה. במקביל, פורסמה עמדת הממונה- הבהרה: קריטריונים להערכת אפקטיביות של תוכנית ציות ואכיפה פנימית ומדיניות הממונה ליישומה. בהתאם לנייר העמדה קיומה של תוכנית אכיפה פנימית אפקטיבית תסייע במניעת הפרות ותהווה שיקול להפחתת עיצום כספי המוטל על המפר. הדירקטוריונים של חברות בקבוצה, המפוקחות על ידי הממונה על שוק ההון, אימצו מסגרת תכנית ציות ואכיפה פנימית בקשר עם הדינים עליהם מפקח הממונה על שוק ההון ומינו ממונה על ציות ואכיפה פנימית מכוח תכנית זו. יישומה של תכנית הציות והאכיפה מתבסס הן על פעולות שהחברות האמורות ביצעו בעבר, והן על תכנית עבודה שהחברות האמורות נערכות לקבוע, ובכלל זה: עריכת סקרי ציות, טיפול בממצאים, עדכון נהלים וכד'.

ו. בחודש ינואר 2014 פורסמה ברשומות הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון מס' 27) (כריות ביטחון לקרנות פנסיה ותיקות), התשע"ג-2012. ההצעה מאפשרת לקרנות פנסיה ותיקות מאוזנות (שאינן בהסדר) אשר יתקנו את תקנון קרן הפנסיה, באופן שבו תקנון הקרן יכלול הפחתת זכויות רוחבית בשיעור של 1.75%, ודחיית גיל הזכאות לפנסיית זקנה לגילאי הפרישה על פי חוק, לקבל "כרית הביטחון" על פי הקריטריונים שבהצעת החוק, אשר תמושש אם וכאשר תידרש קרן הפנסיה בעתיד לבצע הפחתת זכויות עקב גירעון אקטוארי הנובע משינויים בווקטור הריביות.

ז. בחודש דצמבר 2014 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ה- 2014 במסגרתו מבוצע שינוי בסעיף 40 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תיקון מס' 28), התשע"ה-2014 (להלן: "תיקון 28") ושינוי בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 11), התשע"ה- 2014 (להלן: "תיקון 11"). במסגרת תיקון 28, הליך אישור מוצרי ביטוח ייעשה במסלול של אי התנגדות של המפקח, למעט במקרים שבהם המפקח מצא לנכון לדרוש אישור

מפורש, דוגמת מוצרי ביטוח מורכבים או מוצרי ביטוח הכוללים מספר מבוטחים רב מאד. עוד נקבע בתיקון כי המפקח רשאי להורות לגוף מפוקח לתקן תנאי בחוזה ביטוח גם עבור מבוטחים בחוזים קיימים וכי תוענק סמכות למפקח לקבוע תנאים בחוזה ביטוח. בחודש פברואר 2015 פורסם חוזר הנהגת תכניות ביטוח ותקנון קופת גמל. החוזר מעדכן את נוהל הגשת תכניות ביטוח ומניין הימים להתנגדות אפשרית של הממונה. בחודש ינואר 2015 פורסמה טיוטת חוזר הוראות לניסוח תוכניות ביטוח ובה מפורטים עקרונות שמטרתם להנחות את המבטח בעת ניסוח תכנית ביטוח, כך שלא תכלול תנאים מקפחים ותהיה פשוטה וברורה. בהמשך לכך מפורטים בחוזר זה רשימה של הוראות שיש לכלול בתכנית ביטוח והוראות שאין לכלול בתכנית ביטוח.
במסגרת תיקון 11, נקבע כי הוראה בתקנון קופת גמל הסותרת הוראה לפי החוק האמור או הוראת כל דין אחר– כך שההוראה שלפי חוק הפיקוח על קופות גמל או הוראת כל דין אחר יגברו על התקנון. כן נקבע שבתקנון קופת הגמל יפורטו בין היתר הביטוחים שבהם יבוטחו העמיתים בקופת הגמל, בין שדמי הביטוח נגבים מנכסי קופת הגמל ובין הם נגבים מתשלומים לקופת הגמל.

ח. בחודש ספטמבר 2014 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דמי עמילות), התשע"ד 2014. בטיוטה נקבעו הוראות המסדירות את נושא תשלום דמי עמילות לסוכני ביטוח כך שלא ניתן יהא לתגמלם באמצעות פרסים או מתנות; תשלום עמלות לסוכן לא יהא תלוי בגובה דמי הניהול שמשלם הלקוח בעבור המוצר; במקרים בהם נותק הקשר עם הלקוח או שהלקוח נפטר, יופסק תשלום העמלות. כמו כן, מוצע כי אין לשלם עמלות לשני סוכנים במקביל.

ט. בחודש ינואר 2015 פורסמה עמדת ממונה: תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון. על פי נייר העמדה, הממונה מתנגדת למבנה של תשלום דמי עמילות לבעל רישיון המעודד בעל רישיון להציע ללקוחותיו מוצרים בדמי ניהול גבוהים יותר.
כתגובה לפנייה שנעשתה על ידי היועץ המשפטי של ההתאחדות לביטוח חיים הובאו השגות שונות על נייר העמדה, הבהירה הממונה, כי מאחר שאין מדובר בחוזר או בהסדרה ספציפית של השוק, לא פורט בנייר העמדה המועד בו הוא יכנס לתוקף. עם זאת ביקשה הממונה לציין כי בנסיבות העניין ובהתחשב בהיקפה של הפרקטיקה הקיימת והצורך בשינוי מערך החוזים הקיים, אין בכוונתה להפעיל את סמכות האכיפה בעניין זה ביחס ללקוחות שצורפו לפני פרסום נייר העמדה ואף בתקופה הסמוכה שלאחר מכן.
בהמשך לחלופת המכתבים בין ההתאחדות (באמצעות היועץ המשפטי) לבין הממונה, פרסמה הממונה ביום 30 במרס, 2015 עמדת ממונה: תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון – הבהרה.
על פי ההבהרה על הגופים המוסדיים וסוכני הביטוח הפנסיוני לפעול באופן מידי לשם תיקון החוזים שמסדירים את תשלום דמי העמילות, ולא לחתום על הסכמים חדשים הנוגדים את עמדת הממונה. ביום 24 ביוני 2015 הוגשה על ידי ההתאחדות לביטוח חיים לבית המשפט המחוזי בתל אביב, המרצת פתיחה במסגרתה מתבקש בית הדין לקבוע כי תגמול הנגזר מדמי ניהול אינו אסור כשלעצמו על פי הדין וכי אין ולא היה בעצם התקשרותם של הגופים המוסדיים בהסכמים הכוללים תגמול הנגזר מדמי ניהול משום הפרה של חובה כלשהי על פי הדין. החברה פנתה לבית המשפט בהודעה כי היא אינה נמנית על חברות הביטוח המיוצגות על ידי ההתאחדות לביטוח חיים בתובענה זו. החברה בוחנת את עמדת הממונה והשלכותיה האפשריות, כמו גם את דרכי ההתמודדות עם עמדה זו.

י. בחודש פברואר 2015 התפרסמה עמדת ממונה - ממצאי סקר חשבונות נאמנות בסוכנויות ביטוח המבוססת על בדיקה מקיפה שערך המפקח, באשר להסדרת אופן הטיפול בדמי הביטוח המשולמים למבטח באמצעות סוכן ביטוח ועמידה בהוראותיו באשר לניהול חשבון נאמנות. בנייר העמדה מפורטים נושאים שיש לשפר וכן נושאים שיש לשמר. בין הנושאים שיש לשמר: קיום נוהל מסודר ומפורט לעניין אופן העברת הפקדות מלקוחות לחשבון הנאמנות ואופן הפקדת הכספים ורישומם, תשלום עמלות ניהול חשבון הנאמנות מחשבון הסוכנות וכן קיום בקרות. בין הנושאים שיש לשפר: גביית רווחים וריביות שנצמחו מחשבון הנאמנות, קבלת דוחות בגין ההפקדות מהסוכנויות. כמו כן ניתנה התייחסות לאחריותם של הגופים המוסדיים בהיבט של בקרה ופיקוח אחר התנהלות הסוכנים בעניין ניהול הכספים בנאמנות וקבלתם במלואם, באופן תקין ובמועד, באופן שישמור בצורה מיטבית על זכויות החוסכים והמבוטחים.

יא. בחודש ינואר 2015 התפרסם עדכון חוזר דוח תקופתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות. החוזר מכיל הוראות לעניין עדכון מבנה הגילוי של דוח סקירת ההנהלה ושל הדוח הכספי הכלולים בדוח התקופתי השנתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות. החוזר כולל הוראות באשר לדרכי טיפול ודיווח ביחס לטעויות מהותיות שנתגלו. החוזר יחול החל מהדוח התקופתי לשנת 2014 לגבי כל קופות הגמל, למעט קרנות ותיקות וקופות ביטוח.

יב. בחודש ינואר 2015 התפרסמה טיוטת חוזר דיווח לציבור על הוצאות ישירות המנוכות מחשבונות העמיתים. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח 2008 קובעות אלו הוצאות רשאי גוף מוסדי לנכות מחשבונות העמיתים והמבוטחים מעבר לדמי הניהול. בנוסף, בשנת 2014 תוקנו תקנות אלו כך שנקבעה תקרה של 0.25% לשיעור הוצאות ישירות מסוימות שניתן לגבות מנכסי החוסכים. הדיווח על הוצאות אלו מופיע כיום באופן חלקי ומתומצת בדוחות הכספיים ובדוח לעמית. לפיכך נוצר הצורך לפרט את מרכיבי ההוצאות הישירות הנגבות בשל ביצוע עסקאות בגופים המוסדיים, תוך התייחסות לתיקון שבוצע בשנת 2014. חוזר זה נועד להגביר את רמת המידע המוצג לציבור וליצור מנגנון פיקוח שקוף ביחס לגביית הוצאות אלו.

יג. בחודש אפריל 2015 התפרסם חוזר גופים מוסדיים ברמת הנכס הבודד. מטרת החוזר הינה לעדכן ולאחד את הוראות הדיווח לממונה בנוגע לרשימת נכסים רבעונית של גופים מוסדיים ברמת נכס בודד, על מנת לשפר את איכות הדיווח וזמינותו. גוף מוסדי יערוך רשימת נכסים רבעונית ברמת נכס בודד ליום האחרון של כל רבעון לפי נכסי מבוטחים או עמיתים ולפי נכסי נוסטרו. הדיווח ייעשה בהתאם לקבצי הדיווח המצורפים כנספחים לחוזר ויכלול את הנתונים הזמינים והעדכניים ביותר המצויים בידי גוף מוסדי. תחילתו של חוזר זה מהדיווחים בגין הרבעון השלישי של שנת 2015.

יד. בחודש מרס, 2015 התפרסם חוזר הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל. חוזר זה קובע נוסח אחיד לפרטים שייכללו בטופס הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל, וכן בטופס עריכת שינויים על ידי העמית לאחר מועד הצטרפותו. החוזר קובע הוראות לעניין המידע שעל חברה מנהלת למסור לעמית המצטרף. מידע זה כולל מידע כללי על הזכויות בקרן הפנסיה או בקופת הגמל וכן מידע מפורט על תנאי המוצר הייחודיים של העמית כגון: מסלולי ביטוח, מסלולי השקעה ושיעורי דמי ניהול. בנוסף, מסדיר החוזר אפשרות להעביר כספים אגב הצטרפותו של עמית, מקרן פנסיה בה העמית במעמד לא פעיל לקרן הפנסיה אליה העמית מצטרף. מטרת הסדרת התהליך היא להבטיח את שמירת רציפות זכויות הביטוח של העמית במעבר בין מקומות עבודה וריכוז חסכונותיו בקרן פנסיה אחת. הוראות חוזר זה יחולו על חברות מנהלות של קרנות פנסיה חדשות ועל חברות מנהלות של קופות גמל. תחילתו של חוזר זה ביום 1 בינואר, 2016. תחילתן של ההוראות באשר להעברת כספים של עמיתים לא פעילים בין קרנות פנסיה אגב הצטרפות יחולו ביום 1 ביוני, 2016.

טו. בחודש מרס 2015 התפרסמה הוראה לפיה הוארכה הוראת שעה- משיכת כספים מחשבונות קטנים מקופות גמל. הוראת השעה שמסדירה את התנאים למשיכת כספים מחשבונות בעלי יתרה נמוכה מ-7000 ש"ח בקופת גמל לתגמולים ולפיצויים ו/או בקופת גמל לא משלמת לקצבה שמתקיימים בהם תנאים שמפורטים היתה אמורה לפקוע ביום 31 במרס, 2015. לאור כך שהכנסת הנכנסת תחל את כהונתה ביום זה, הוארכה הוראת השעה בשלושה חודשים, וזאת עד ליום 30.6.15 ותפקע ביום 1.7.15.

טז. בחודש אפריל 2015 התפרסם חוזר בנושא דיווח השקעות באגרות חוב מיועדות מסוג ח"ץ. בפברואר 1989 נחתם הסכם ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות מיועדות מסוג ח"ץ בין ממשלת ישראל לבין חברות ביטוח חיים והתאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ. הסכם זה ריכז הסכמים דומים קודמים ותוקן מספר פעמים בהמשך (להלן - הסכמי ההשקעה). במסגרת הסכמי ההשקעה התחייבו חברות הביטוח החתומות עליהם להשקיע חלק מהנכסים העומדים כנגד התחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים צמודות מדד ומבטיחות תשואה שהופקו בהתאם לתוכניות הביטוח המפורטות בהסכמי ההשקעה, באיגרות חוב המונפקות על ידי הממשלה לפי חוק המלווה (חברות ביטוח), התשכ"ג- 1962 (להלן- אג"ח ח"ץ). שמטרתו של חוזר זה להסדיר את הדיווח לממונה, כפי שנקבע בהסכמי ההשקעה, אודות ההשקעות באג"ח ח"ץ. על פי החוזר, על חברת ביטוח לשלוח לממונה את קובץ דיווח ח"ץ, כפי שנקבע בחוזר, לא יאוחר מיום 30 באפריל לשנה העוקבת לשנת הדיווח. הוראות חוזר זה יחולו על חברות ביטוח שהן צד להסכמי השקעה. תחילתו של החוזר ביום 28.4.15.

יז. בחודש מרס 2015 פורסם חוזר מידע נדרש באתר אינטרנט של גוף מוסדי. חוזר זה מעדכן חוזר שהיה בתוקף, ומוסיף כי על גוף מוסדי להציג באתר האינטרנט, מידע מפורט בדבר תגמולים לסוכני ביטוח, הניתנים כחלק ממבצעים שהוא עורך, בגין מכירה של מוצרים פנסיוניים ומוצרי ביטוח ארוכי טווח. תחילתו של חוזר זה בחודש יוני 2015.

יח. בחודש פברואר 2015 פורסמה עמדת ממונה- ממצאי סקר חשבונות נאמנות בסוכנויות ביטוח המבוססת על בדיקה מקיפה שערך המפקח, באשר להסדרת אופן הטיפול בדמי הביטוח המשולמים למבטח באמצעות סוכן ביטוח ועמידה בהוראותיו באשר לניהול חשבון נאמנות. בנייר העמדה מפורטים יישומים ראויים ויישומים חסרים. בין היישומים הראויים: קיום נוהל לעניין אופן העברת הפקדות מלקוחות לחשבון הנאמנות ואופן הפקדת הכספים ורישומם, תשלום עמלות ניהול חשבון וכן קיום בקרות. בין היישומים החסרים: גביית רווחים וריביות שנצמחו מחשבון הנאמנות, קבלת דוחות בגין ההפקדות מהסוכנויות.

יט. בחודש פברואר 2015 פורסם חוזר דיווח לציבור על הוצאות ישירות המנוכות מחשבונות העמיתים. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח 2008 קובעות אלו הוצאות רשאי גוף מוסדי לנכות מחשבונות העמיתים והמבוטחים מעבר לדמי הניהול. בנוסף, בשנת 2014 תוקנו תקנות אלו כך שנקבעה תקרה של 0.25% לשיעור הוצאות ישירות מסוימות שניתן לגבות מנכסי החוסכים כמפורט לעיל. הדיווח על הוצאות אלו מופיע כיום באופן חלקי ומתומצת בדוחות הכספיים ובדוח לעמית. לפיכך נוצר הצורך לפרט את מרכיבי ההוצאות הישירות הנגבות בשל ביצוע עסקאות בגופים המוסדיים, תוך התייחסות לתיקון שבוצע בשנת 2014. חוזר זה נועד להגביר את רמת המידע המוצג לציבור וליצור מנגנון פיקוח שקוף ביחס לגביית הוצאות אלו.

כ. בחודש מרץ 2015 פורסמה עמדת ממונה בעניין הוצאות ישירות בשל השקעה בקרן של קרנות. על פי נייר העמדה, בעת השקעה בקרן המשקיעה בקרן, קרן חוץ או קרן השקעה ("קרן של קרנות") יש לקחת בחשבון במסגרת ההוצאות המותרות בניכוי בשיעור של 0.25% מהשווי המוערך של נכסי קופת הגמל גם את ההוצאות הנגבות על ידי הקרן של הקרנות והוצאות נוספות, ככל שנגבות, במישרין או בעקיפין, על ידי קרנות בהן משקיעה הקרן של הקרנות.

כא. בחודש אפריל 2015 פורסם חוזר דיווח לממונה על שיעורי דמי ניהול במוצרי חיסכון פנסיוני. כצעד משלים לקביעת תקרת דמי הניהול מוקם במשרד האוצר מחשבון דמי ניהול, שיאפשר לחוסכים להשוות בין שיעורי דמי הניהול המקסימאליים המוצעים למצטרפים חדשים לקופות הגמל השונות. החוזר קובע הוראות לגבי פרסום של דמי הניהול שהגוף המוסדי מציע ללקוחות חדשים לפי סוג מוצר, גיל, צבירה, סכום הפקדה, ערוץ ההפצה וכו. החוזר נכנס לתוקף עם פרסומו.

כב. ביום 4 באפריל, 2015 התפרסם חוזר דרך גביית דמי ניהול מיתרה צבורה על ידי גוף מוסדי. מבדיקות שנערכו לאחרונה ע"י הממונה, נמצא כי גופים מוסדיים חישבו ודיווחו בצורה שונה את אופן גביית דמי ניהול מיתרה צבורה של עמיתים בקופות גמל. על כן, חוזר זה קובע דרך אחידה לחישוב ודיווח של דמי ניהול מיתרה צבורה בין כלל הגופים המוסדיים וקופות הגמל. קביעת דרך אחידה כאמור נדרשת על מנת שניתן יהיה לקיים השוואה מדויקת בין דמי הניהול אשר נגבים בקופות הגמל השונות. הוראות חוזר זה יחולו על כל קופות הגמל, למעט תכניות ביטוח ששווקו לפני שנת 2013. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר, 2016.

כג. ביום 28 באפריל, 2015 התפרסם חוזר קצבת נכות בקרן פנסיה במקרה של זכאות לקצבה ממקור אחר. החוזר עוסק בעיקר בנושא קיזוז קצבת נכות המשולמת ממקור אחר כמפורט בחוזר. על פי החוזר נקבע סכום מינימאלי לתשלום נכות בשיעור של 25% מההכנסה הקובעת כפול שיעור הנכות (במקרה שהקיזוז מהמקור האחר מביא לתוצאה נמוכה מ25%). החוזר גם קובע הוראות לעניין תשלום מקדמות לפנסיית נכות ואפשרויות לקיזוז המקדמות על פי הצורך.

כד. ביום 6 במאי, 2015 התפרסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני .בחוזר זה עודכנו הוראות חוזרים קודמים בנוגע למבנה העברת הנתונים. מועד תחילת האינטגרציה מול המסלקה הפנסיוניות לצורך הערכות להפעלת הפעולות החדשות יהיה ביום 3 באוגוסט 2015.

כה. ביום 10 במאי, 2015 התפרסם חוזר הלוואות ממונפות. מטרת חוזר זה היא לקבוע הוראות לעניין חובות ועדת השקעות טרם מתן הלוואה ממונפת, המוגדרות בחוזר כהלוואה מותאמת (Tailor Made) שניתנה לצורך רכישת שליטה בתאגיד, הלוואה מותאמת שהבטוחה העיקרית בגינה היא מניות שמקנות שליטה בתאגיד או הלוואה מותאמת שניתנה לצורך תשלום דיבידנד, וכן לקבוע נושאי דיווח לוועדה אודות הלוואות כאמור שנתן גוף מוסדי. על פי החוזר, ועדת השקעות של גוף מוסדי תדון לפחות אחת לשנה במדיניות הגוף המוסדי ביחס להלוואות ממונפות. במסגרת הדיון תהא התייחסות בין היתר למדיניות הגוף המוסדי ביחס למתן הלוואות ממונפות, היקף החשיפה הכולל של הגוף המוסדי להלוואות ממונפות ושיעור החשיפה להלוואות כאמור בתאגיד בודד ובקבוצת תאגידים, הלוואות לרכישת אמצעי שליטה, שאין לגביהן זכות חזרה ללווה. הדיווח בגין הלוואות ממונפות יינתן אחת לשנה לוועדת ההשקעות ויתייחס בין היתר לפירוט חשיפות בודדות לפי לווה וחשיפות ברמת התיק הכולל, התפלגות דירוגי הסיכון וניתוח שינוי הדירוג, פרופיל של תמהיל ענפי וטווחי תקופות לפירעון, הסתברויות לכשל בפירעון הלוואה ממונפת, והפסד בהינתן כשל וכו'. ועדת ההשקעות של גוף מוסדי תדון לפחות אחת לשנה במצב התיק הכולל של ההלוואות הממונפות, לרבות עמידה בתניות פיננסיות ודיון מפורט בכל הלוואה שחרגה מסכום מינימום שאותו קבעה ועדת ההשקעות. תחילתן של הוראות חוזר זה ביום 1 באוגוסט 2015.

כו. ביום 10 במאי, 2015 התפרסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 4 - ניהול נכסי השקעה (הלוואה מותאמת לתאגיד ולבעל שליטה בתאגיד שהיו בקשיים). חוזר זה דן בתנאים אשר חלים על גופים מוסדיים בעת מתן הלוואות מותאמות לתאגיד אשר הוא או בעל השליטה בו היו במהלך שבע השנים שקדמו למתן ההלוואה בקשיים כלכליים. בעת מתן הלוואה מותאמת (הלוואה לבעל שליטה או לתאגיד נשלט שסך ההלוואות המותאמות שנטלו בישראל או מחוץ לישראל מאותו גוף מוסדי או מאותה קבוצת משקיעים, לרבות ההלוואה הנדונה, עולה במועד נטילת ההלוואה על 50 מיליון ש"ח) על ידי גוף מוסדי לתאגיד, בעל השליטה בו או תאגיד אחר הנשלט על ידו, שהיו מעורבים בשבע השנים שקדמו למתן האשראי באחד מהאירועים העסקיים הבאים, גוף מוסדי יביא בחשבון, בין היתר, את המידע הבא: פשיטת רגל אישית של בעל השליטה, פירוק שלא מרצון של תאגיד בשליטת בעל השליטה (להלן: "תאגיד נשלט"), הסדר נושים לפי סעיף 350 לחוק החברות של תאגיד נשלט, קיומם של הליכים שבמסגרתם הוטלה על בעל השליטה אחריות אישית בידי בית המשפט או גוף רגולטורי בקשר עם אירוע עסקי של תאגיד. תחילתן של הוראות חוזר זה ביום 1 בינואר, 2016.

כז. ביום 28 במאי, 2015 התפרסם חוזר חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. הממונה קבעה כי גופים מוסדיים ובעלי רישיון מחויבים לבצע מספר פעולות באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית. על פי החוזר, על הגופים המוסדיים להיערך לעבודה מול המסלקה, לשאת בעלויות ההתחברות ותחזוקת החיבור למערכת סליקה פנסיונית מרכזית. כמו כן, גופים מוסדיים יחויבו בדמי שימוש בהתאם להוראות הממונה וכללי המערכת. בחוזר מפורטים הפעולות שיבוצעו באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית וביניהם: טיפול בכל בקשה לביצוע פעולה במוצר פנסיוני או לקבלת מידע אודות מוצר פנסיוני המועברת אליו באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית. העברת מידע בין שני גופים מוסדיים בקשר לניוד כספים, לרבות מידע לגבי ניוד כספים שלא בוצע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית. העברת היזון חוזר בנוגע לבקשות שנתקבלו במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. בחוזר מפורטות הפעולות שבעל רישיון מחויב לבצע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית בלבד וגוף מוסדי לא יטפל בבקשה שכזו, אם לא הוגשה באמצעות מערכת סליקה פנסיונית, למעט אם נקבע במפורש באותו סעיף קטן כי ניתן להעביר את הבקשה באמצעי אחר ויודיע לבעל הרישיון תוך יום עסקים אחד על אי קבלת הבקשה. תחילתו של חוזר זה ביום 1 בינואר, 2016. במקביל התפרסם חוזר תשלום עבור שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. גוף מוסדי ישלם לספק, בתחילת כל שנה קלנדרית, דמי שימוש בסך 3,000 ש"ח כולל מע"מ. גוף מוסדי ישלם לספק, באופן חד פעמי, עבור התחברות לסביבת הניסוי של מערכת סליקה פנסיונית מרכזית, דמי שימוש בסך 4,500 ש"ח כולל מע"מ. תחילתו של חוזר זה ביום 28.5.15. החברה נערכה ועודנה נערכת לעבודה מול המסלקה כנדרש.

כח. ביום 14 ביוני, 2015 התפרסם חוזר דוח שנתי על יישום הוראות הדין על ידי גופים מוסדיים – תיקון. כזכור, מדי שנה, נדרש גוף מוסדי למסור דוח שנתי על יישום הוראות הדין בנושאים שונים המפורטים בטבלת אקסל המצורפת לחוזר (והעשויה להשתנות מדי שנה).

כט. ביום 23 ביוני, 2015 התפרסם חוזר מסמך הנמקה. בסמוך למתן המלצה בדבר חיסכון פנסיוני של לקוח, נדרש בעל רישיון להעביר ללקוח מסמכים המפרטים את הנימוקים להמלצתו (באופן ממוחשב). במסמך ההנמקה החדש הורחבו חובות הגילוי של סוכן הביטוח, וכעת עליו להצהיר על סוג הרישיון שלו, אופן התגמול והזיקה שלו לגוף המוסדי. כמו כן, על סוכן הביטוח יהא לציין האם המוצר עליו המליץ משתתף במבצע קידום מכירות ולפרט את מהות התגמול והתנאים לקבלתו. קיימת בחוזר הבחנה בין שלושה סוגים של מסמכי הנמקה בהתאם למצב של הלקוח, וכן נוסף חיוב של בעל רישיון לפנות למסלקה הפנסיונית על מנת לקבל מידע אודות המוצרים הפנסיונים של הלקוח. מסמך הנמקה מלא, ימולא בין היתר: בעת בפגישת ייעוץ או שיווק פנסיוני עם בעל רישיון חדש, במפגש הנוגע לפרישה לקצבה. בעת משיכת סכום של יותר מ- 50,000 ש"ח. מסמך הנמקה ממוקד, במסמך זה ימולאו רק פרטיהם של המוצרים שאליהם מתייחסת המלצת בעל הרישיון, במקרים הבאים: בקשת משיכת כספים שלא כדין בסכום שאינו עולה על 50,000 ש"ח. בכל הליך שיווק או ייעוץ פנסיוני הנוגע אך ורק לקרן השתלמות. בהליך שיווק או בייעוץ פנסיוני הנוגע אך ורק לשינויים במוצר הפנסיוני הקיים של הלקוח. סיכום שיחה, בעל רישיון יהיה רשאי להעביר ללקוח סיכום שיחת הייעוץ או השיווק הפנסיוני, במקום מסמך הנמקה, במקרים המפורטים בחוזר, וביניהם: העלאת שיעור ההפקדה למוצר פנסיוני, משיכת כספים כדין, צירוף לריסק זמני וכו'. תחילתו של חוזר זה ביום 1 ביולי, 2016.

ל. ביום 24 ביוני, 2015 התפרסם חוזר הפקדת כספים במעמד עצמאי לקופת גמל בניהול אישי. על פי החוזר, בקופת גמל בניהול אישי, ניתן לנהל כספים של עמית עצמאי שהופקדו לקופת גמל לקצבה, בסכום שאינו עולה על ארבע פעמים הסכום הקובע (סכום בגובה מכפלת סכום הקצבה המזערי במכפיל ההמרה להון), היינו כ- 4 מיליון ש"ח, ובלבד שהתקיים אחד מאלה: א. מופקד לזכותו של העמית סכום בגובה הסכום הקובע בקופת גמל לקצבה שאינה קופת גמל בניהול אישי. ב. העמית מקבל קצבה מקופת גמל לקצבה או מקבל פנסיה תקציבית, שאינה פחותה מסכום הקצבה המזערי. הוראות חוזר זה יחולו על חברות מנהלות של קופות גמל בניהול אישי. תחילתו של חוזר זה ביום 1 ביולי, 2015.

לא. בחודש אפריל 2015 התפרסם פרק נוסף בקודקס הרגולציה שעניינו מדידה, הון וניהול נכסים והתחייבויות. בפרק זה מובאות הוראות המדידה של התחייבויות ביטוח חיים, ביטוח כללי, ביטוח בריאות ופנסיה. מועד כניסת הפרק לתוקף ביום 1 ביוני 2015. בחודש ספטמבר 2015 התפרסם פרק נוסף שעניינו דיווח לממונה על שוק ההון. בפרק זה מקובצות למעשה כל הוראות הדיווח של גופים מוסדיים לממונה, בין אם חובת הדיווח היא במישרין לממונה ובין אם היא באמצעות אתר האינטרנט של הגוף המוסדי. הוראות הדיווח שבחלק זה מוצגות בנפרד לקרן פנסיה, לקופת גמל, לחברה מנהלת ולחברת ביטוח ומסודרות לפי תדירות הדיווח (חודשית, רבעונית, חצי שנתית ושנתית). כמו כן, נכללות בחלק זה הוראות דיווח לממונה על שוק ההון שאינן הוראות דיווח תקופתי, אלא הוראות דיווח מיוחדות. מועד כניסת הפרק לתוקף ביום 1 בנובמבר 2015.

לב. ביום 14 ביולי, 2015 התפרסמה עמדת ממונה: ממצאי בדיקה רוחבית בנושא איסוף מידע סטטיסטי לגבי יישוב תביעות ואופן טיפול בבקשות למשיכה ולהעברת כספים. חוזר גופים מוסדיים 6-9-2011 "איסוף מידע סטטיסטי לגבי יישוב תביעות ואופן טיפול בבקשות למשיכה והעברת כספים" פורסם במרץ 2011. בחוזר נקבע כי גוף מוסדי נדרש לאסוף ולשמור את נתוני התביעות והבקשות של השנה הקודמת ולדווח לגביהן לממונה במועד הנדרש בחוזר ובהתאם לנספחיו. לאור ממצאי בדיקות שנערכו בגופים המוסדיים לעניין נתוני חיסכון פנסיוני, מתפרסמת עמדת הממונה באשר להגדרת ולהתייחסות למושגים: טיפול בבקשה ומשך הזמן לטיפול בבקשה. בעמדת הממונה מפורטים היישומים הראויים אשר יש לנהוג על פיהם.

לג. בחודש אוגוסט 2015 התפרסם חוזר עקרונות לעריכת חיתום רפואי במטרה לקבוע עקרונות מנחים לביצוע הליך חיתום רפואי. לחוזר מצורפת כנספח רשימה מפורטת של נהגים שניתן לעשות בהם שימוש בהליך חיתום רפואי (לדוגמה- ניתן לשאול שאלות עקיפות בדבר התנהלות יום יומית של המועמד לביטוח, או לבצע בדיקה המתאימה לבחינת מצב קוגניטיבי, במקום לשאול "האם אתה חולה באלצהיימר או בדמנציה", או שאלה בנוסח דומה לה) ונהגים שאין לעשות בהם שימוש (לדוגמה- אין לשאול את המועמד לביטוח "האם היית חולה ב- X השנים האחרונות", "האם סבלת או אתה סובל ממחלה כלשהי"). יש להתאים את אופן התשאול הרפואי לסוג המידע המבוקש ולמאפייני המועמד לביטוח בשים לב למאפייני המועמד לביטוח, לרבות לעניין גילו, רמת שליטתו בשפה העברית ומצבו הנפשי הנחזה או מצבו הרפואי הנחזה. תוכן השאלות בשאלון רפואי, מספרן והיקפן ייקבע בהתחשב באופן הצירוף לביטוח, לסוג הביטוח אליו מבקש המועמד לביטוח להצטרף ולסכום הביטוח אותו מבקש המועמד לביטוח לרכוש. גוף מוסדי יודיע למועמד לביטוח על תוצאות הליך החיתום הרפואי תוך 90 ימים ממועד בקשת ההצטרפות לביטוח. תחילתן של הוראות חוזר זה החל מיום 1 באפריל 2016 והן יחולו על כל הליך חיתום רפואי שיבצע גוף מוסדי החל ממועד התחילה.

לד. בחודש ספטמבר 2015 התפרסם מסמך שעניינו בחירת ספק שירותי משמורת (Custodian) על ועדת ההשקעות במשקיעים מוסדיים, המנהלים כספי מבוטחים ועמיתים בהיקף של לפחות 4 מיליארד ש"ח בנכסים פיננסיים בחו"ל, לקיים דיון בוועדת ההשקעות בנושא בחירת ספק שירותי משמורת (בנק מקומי אל מול התקשרות ישירה עם גלובל קסטודי), ולהעביר את פרוטוקול הדיון לידי רו"ח אסף דהן, לא יאוחר מיום 31 במרץ 2016.

לה. בחודש אוקטובר 2015 התפרסם חוזר המהווה תיקון לחוזר מדיניות תגמול בגופים מוסדיים מאפריל 2014. לאור הרגולציה הבינלאומית הנוגעת למדיניות התגמול, עולה הצורך לעדכן גם את הוראות החוזר העוסק במדיניות התגמול. התיקון עוסק בין היתר, בנושאים הבאים:
תגמול דירקטור שאינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי וכן יו"ר דירקטוריון- לא יכלול רכיב משתנה בשל כהונתו. תגמול דירקטור רגיל יהא כתגמול דירקטור חיצוני. תגמול יו"ר הדירקטוריון יקבע כמכפיל לתגמול של דח"צ ותחול חובת פרסום גובה המכפיל.
גוף מוסדי לא יישא בעלויות העסקת עובד או בעל תפקיד מרכזי בו בשל כהונתו בתאגיד אחר, לרבות כהונה בתאגיד אחר שהוא חלק מקבוצת משקיעים אליה משתייך הגוף המוסדי (אלא אם יש לו קשר ענייני חזק לתפקידו בגוף המוסדי). בין השיקולים בקביעת מדיניות התגמול יש לקחת בחשבון גם תזכירי חוק וכן עמדות של המפקח בקשר לתגמול. בחוזר מפורטות הנחיות באשר להשבה של רכיב משתנה. תחילתן של הוראות תיקון זה, ביום 7 באוקטובר 2015, והן יחולו על הסכם תגמול שאושר מיום התחילה ואילך, לרבות הארכה או שינוי של הסכם תגמול קיים.
באשר להוראות בעניין עלויות העסקת עובדים ובעלי תפקיד מרכזי בקבוצת משקיעים, תחילתן של ההוראות תהיינה בתום שישה חודשים מיום התחילה.

הסכמי תגמול שאושרו לפני יום התחילה יותאמו להוראות תיקון זה עד ליום 31 בדצמבר, 2017.

לו. בחודש ספטמבר 2015 התפרסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל טובין)(תיקון) התשע"ה-2015, הקובע כי המע"מ ירד לשיעור של 17% החל מיום 1 באוקטובר 2015.

לז. בחודש יוני 2015 התפרסם תזכיר חוק להסדרת חובות (תיקוני חקיקה), התשע"ה- 2015. בחודש נובמבר 2014 פרסמה הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל (להלן: "הוועדה") את המלצותיה, לאחר שבחנה את תחום הסדרי החוב בישראל, וגיבשה המלצות במטרה לצמצם את ההשפעות השליליות הנלוות למקרים שבהם חברות לוות נקלעות לקשיים וקיים סיכון ממשי להחזר החוב אותו נטלו.
בין המלצות הוועדה: בניה של תהליך המתייחס לאפשרות הכניסה של חברה להסדר חוב, מן המועד שבו קיימת אפשרות לבעיה פיננסית ועד למועד שבו נמצא פתרון לבעיה זו, אם בדרך של הסדר חוב ואם בדרך אחרת (להלן: "מתווה השלבים").
וכן קביעת כללים בהיבטים נוספים הנוגעים לתהליך מתן האשראי ותמחורו ולתהליך ניהול האשראי ותהליך הסדר החוב.

לח. בחודש מאי 2015 התפרסמו שתי טיוטות בעניין ממשל תאגיד בהשקעות (הלוואות מותאמות). על פי דברי ההסבר, בשנים האחרונות ניכרת מגמת גידול בהיקף ההלוואות המותאמות (tailor made) שנותנים גופים מוסדיים. לאור מגמה זו, מינה הממונה את הוועדה לבחינת אופן השקעת גופים מוסדיים בהלוואות מותאמות (להלן: "ועדת גולדשמידט") על מנת להציע הסדרה ראויה, ודרכי עבודה שיהלמו את היקף הפעילות הגדל. ועדת גולדשמידט הגישה את המלצותיה בחודש אפריל 2014. ההמלצות נוגעות, בין היתר, לתפקידי הדירקטוריון, ועדת ההשקעות ביחס למתן הלוואות מותאמות על ידי הגוף המוסדי ולאופן השתתפות של גוף מוסדי בעסקאות קונסורציום וסינדיקציה. לאור כך, מתפרסמות כעת שתי טיוטות:
טיוטה שניה לתיקון הוראות חוזר "ניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות" במטרה להגביר את מעורבות ואחריות הדירקטוריון וועדת ההשקעות בתחום מתן הלוואות מותאמות על ידי גוף מוסדי תוך שימת לב לקצב הגידול של אפיק זה מתוך תיק ההשקעות הכולל בישראל ומחוץ לישראל, לפי העניין.
טיוטה שניה לתיקון הוראות "ניהול נכסי השקעה" שעניינה ועדת אשראי פנימית, בקרת השקעות וטיפול בחובות בעייתיים, מינוי וועדת אשראי פנימית, הרחבת תפקידי יחידת בקרת השקעות וטיפול בחובות בעייתיים.

לט. בחודש מאי 2015 התפרסמה הצעת חוק ההגבלים העסקיים (תיקון- בעל השפעה מהותית והוראות שונות), התשע"ה-2015. מוצע להסמיך את הממונה על ההגבלים העסקיים לקבוע בכללים תנאים ואמות מידה לסוגי נכסים או לסוגי שירותים, אשר לגביהם ניתן להכריז על אדם כבעל השפעה מהותית, אם בידו ריכוז בשיעור הנמוך ממחצית מכלל האספקה או מכלל הרכישה של כלל הנכסים או כלל השירותים, ויש בריכוז כאמור כדי להשפיע השפעה מהותית על השוק לעניין אותם נכסים או נכסים הקשורים להם או אותם שירותים או שירותים הקשורים להם, באופן העלול להפחית את התחרות בעסקים, או לגרום לפגיעה בציבור. כמו כן, מוצע לחייב בעל מונופולין, וכן חברי קבוצת ריכוז ובעל השפעה מהותית, לפרסם דוחות כספיים.

מ. בחודש אוגוסט 2015 התפרסם תזכיר חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2015-2016 (תיקוני חקיקה) התשע"ה- 2015. התזכיר מורכב מפרקים שונים וביניהם פרק לעניין ייעוץ פנסיוני ושיווק פנסיוני- על פי דברי ההסבר, מוצע לקבוע שבעל רישיון סוכן ביטוח בענף ביטוח פנסיוני לא יהיה רשאי לספק שירותי תפעול למעסיק שהוא מקבל עמלה בעד אחד מעובדיו. מוצע לעגן את זכות העובד לקבל ייעוץ בדבר החיסכון הפנסיוני שלו מבעל רישיון שבו הוא בחר ולאסור על המעסיק להתנות על ביצוע עסקה במוצר פנסיוני בביצועו על ידי בעל רישיון מסוים, ובכלל זה בעל הרישיון המספק למעביד שירותי תפעול. עוד מוצע לקבוע כי סוכן ביטוח פנסיוני יידרש לבחור בין קבלת עמלת הפצה מגוף מוסדי לבין קבלת תשלום מהלקוח ישירות בקשר עם ביצוע עסקה או שיווק פנסיוני, כך שסוכן ביטוח פנסיוני לא יהא רשאי לגבות מלקוח, בנוסף לעמלת ההפצה המשולמת על ידי הגוף המוסדי, גם תשלומים בעבור הטיפול במוצר הפנסיוני.

מא. בחודש אוקטובר 2015 התפרסמה טיוטת חוזר ניהול סיכוני אבטחת מידע בגופים מוסדיים, במטרה לעדכן את הוראות החוזר משנת 2006. על פי דברי ההסבר, הטיוטה מהווה מסגרת פעולה מינימאלית לניהול סיכוני אבטחת מידע ובכללם סיכוני סייבר באופן עדכני ושוטף. הטיוטה יוצרת, בין היתר, פלטפורמה לפעילות דיגיטלית מלאה מול לקוחות, מאפשרת שימוש במחשוב ענן ומרחיבה את ההיבט הרגולטורי בתחום הסייבר. כמו כן, הטיוטה מסדירה את פעילות הממשל התאגידי הקשורה להיבטי סיכוני אבטחת מידע וסייבר. על פי הטיוטה, גופים מוסדיים נדרשים לאסוף מודיעין כנגד מתקפות עתידיות במערכת הפיננסית, להתכונן להפעלה דיגיטלית מלאה של מערכות המידע, כולל שיווק ומכירה והעברת מידע של מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיוניים. ההוראות החדשות מרחיבות גם את כל ההיבט הרגולטורי לתחום הסייבר, כולל דרישה למוכנות של גופים מוסדיים לאירועי חירום, תרגול ודיווח לממונה על שוק ההון. הטיוטה מתייחסות גם לסוגיית מחשוב הענן. הממונה מאפשרת לגופים להשתמש במערכות ענן, בכפוף להערכת סיכונים ייעודית ולהחלטת דירקטוריון. ההוראות אוסרות על גוף מוסדי לאחסן מידע בענן מחוץ למדינת ישראל על נתוני לקוחות, אלא אם קיימת ודאות שספק הענן מקיים רמת הגנת פרטיות בהתאם להוראות הדין הישראלית ושהוא עומד בהגדרת הגנת מידע ופרטיות של האיחוד האירופי.

מב. בחודש אוגוסט 2015 התפרסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 12) התשס"ה-2005. השינויים העיקריים הינם: במטרה להגביר את השקיפות ויכולת ההשוואה של החוסכים בין תקנוני קופו"ג, בסמכות המפקח ליתן הוראות בדבר זכויות וחובות של העמיתים, אשר ייקבעו בתקנון הקופה. מעסיק לא יכול להתנות את שיעור ההפקדות משכר העובד שהמעסיק נדרש להפקיד לקופ"ג למרכיב תשלומי המעסיק, לרבות השיעור משכר העובד שמשולם לרכישת אובדן כושר עבודה מכספי המעסיק ולמרכיב התשלומים בעבור פיצויים, בהפקדה לקופה מסוימת, לסוג מסוים של קופה או לקופה שיבחר העובד מתוך רשימה מסוימת של קופות. לפני כשנתיים קבעה הממשלה בהוראת שעה פרק זמן מוגבל שבו יכלו החוסכים למשוך משיכה מוקדמת של כספים מקופת גמל שאינה פעילה ויתרתה 7,000 ש"ח ומטה, וזאת מבלי לשלם עבור המשיכה המוקדמת. התיקון כעת בחוק, הופך הוראה זו לקבועה ובתנאי שהיתרה בקופה לא תעלה על 8,000 ש"ח. מועד כניסת התיקון לתוקף ביום 29 בדצמבר 2015.

מג. בחודש יוני, 2015 התפרסם מסמך בנושא מסלולי השקעה בקופות גמל, המבהיר סוגיות לגבי חוזר 2015-9-7 שעניינו הוראות לעניין הקמה של מסלולי השקעה תלויי גיל ומסלולי השקעה מתמחים, קביעת מדיניות השקעה ושמות למסלול השקעה ושינוי מדיניות השקעה של מסלולי השקעה בקופ"ג. על פי הוראות החוזר, גוף מוסדי יידרש להקים מסלולי ברירת מחדל תלויי גיל, החל משנת 2016, בקופות הגמל שבניהולו, ולהתאים את מלאי מסלולי ההשקעות הקיימים לפי הוראות אלו. בהמשך לפרסום החוזר ולאור פניות שהתקבלו באגף שוק ההון, פרסם אגף שוק ההון את התייחסותו בנוגע לסוגיות שונות בנושא.

מד. בחודש ספטמבר 2015 התפרסם חוזר מסלולי השקעה בקופות גמל. מטרת החוזר לקבוע כללים להקמת מסלולי ברירת מחדל המותאמים לגיל העמיתים בקופות גמל. כמו כן החוזר מסדיר כללים אחידים לקביעת שמות ומדיניות השקעה במסלולים שונים (מתמחים ושאינם מתמחים).בין היתר נקבע כי אין לקבוע שם מטעה או שם כזה שעולה ממנו הבטחה להשגת או עמידה בקריטריון איכותי או כמותי. שם של מסלול ההשקעה יותאם למדיניות ההשקעה התקנונית. במהלך השנה הראשונה מיום הקמת המסלול, יהיה גוף מוסדי רשאי לחרוג ממדיניות ההשקעות התקנונית כל עוד יתרת הנכסים במסלול, לדעת הגוף המוסדי, אינה מספקת לצורך ניהול ההשקעות במסלול בהתאם למדיניות ההשקעות שנקבעה במסלול. תחילתו של חוזר זה ביום 1 בינואר, 2016. אולם לעניין פוליסות ביטוח שהן קופות ביטוח ששווקו לפני שנת 2004, תחילתו של החוזר תהא ביום 1 בינואר, 2017.

מה. בחודש ספטמבר 2015 התפרסם מכתב מטעם הממונה לגבי אופן הצגת תשואה עבור מסלול אשר שונתה מדיניות ההשקעה שלו למסלול מותאם גיל. במסגרת המכתב האמור פרסמה הממונה הנחיות לאופן הדיווח על שינוי מדיניות במסגרת הדיווח החודשי לממונה ולאופן פרסום והצגת תשואה עבור מסלול השקעה שמדיניותו שונתה, וכן הנחיות בדבר אופן הדיווח של גופים מוסדיים במערכת אותות עבור מסלול כאמור.

מו. בחודש יולי 2015 התפרסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים(קופות גמל)(רכישה ומכירה של ניירות ערך), התשס"ט 2009 ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים(קופות גמל)(קופות גמל בניהול אישי) התשס"ט- 2009. התיקון לתקנות נועד להגביר את השקיפות בתהליך בחירת הברוקרים והקסטודיאן על ידי הגופים המוסדיים וכן לטפל בהתקשרות עם צד קשור ו/או עם תאגיד בנקאי המתפעל את כספי העמיתים המנוהלים בחברה. זאת, בשל ניגוד העניינים העלול להיווצר בהתקשרויות אלו. שירותי ברוקראז' – פעילות ברוקראז' באמצעות צד קשור ו/או גוף מתפעל נאסרה. שירותי קסטודיאן - הוצע לחייב משקיע מוסדי לקיים הליך תחרותי גם לצורך החזקה וסליקה של ניירות. כמו כן, הוצע לקבוע כי לא ניתן יהיה להחזיק ולסלוק ניירות ערך באמצעות המתפעל. בנוסף, הוצע לקבוע כי תשלום עמלה בגין סליקה של ניירות ערך לא ייגזר כשיעור באחוזים מהיקפה הכספי של פעולת רכישה/מכירה בודדת, אלא יגבה לפי המבנה המקובל בשווקים המפותחים בעולם.

מז. בחודש יולי 2015 התפרסם חוזר אישור מראש להעברת ניהול של קופת גמל, במטרה להסדיר את אופן הגשת בקשה לממונה לאישור מראש של העברת ניהול של קופת גמל וכן את אופן ידוע עמיתי קופת הגמל ומעסיקיהם על העבת הניהול. בחוזר מפורטות הדרישות מהקופה המעבירה והמקבלת טרם ולאחר ביצוע העברה, באשר לאופן יידוע העמיתים והמעסיקים, וכן אופן הפניה לממונה לצורך קבלת אישור מראש. חוזר זה חל על כל החברות המנהלות מיום 22 ביולי 2015.

מח. בחודש נובמבר 2015 התפרסם חוזר בנושא דוח תקופתי של חברות מנהלות. מטרת חוזר זה לעדכן את דוח תיאור עסקי תאגיד ודוח דירקטוריון הכלולים בדוח התקופתי של חברות מנהלות, כך שיהיו ממוקדים, עדכניים ובמבנה אחיד. בהתאם להוראות החוזר, דוח רבעוני יהיה מצומצם וייערך בהנחה שבפני קוראו מצוי גם הדוח התקופתי השנתי האחרון ואין צורך לחזור על מה שכבר נכלל בו. בדוח רבעוני ייכללו, לכל הפחות, הנושאים הבאים: הסברים לגבי אירועים ושינויים שחלו במצב ענייני החברה ברבעון ומתום שנת הדיווח האחרונה עד יום הדוח ושהשפעתם על הדוחות הרבעוניים מהותית; כל שינוי או חידוש מהותי שאירעו בעסקי החברה בכל ענין שיש לתארו בדוח תיאור עסקי התאגיד; במסגרת תיאור שינויים במגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה, ככל שקיימים - יש לכלול רק הוראות דין סופיות וטיוטות שפורסמו בעלות השלכה מהותית ביותר או שעתידה להיות להן השלכה מהותית ביותר על הדוחות הכספיים של החברה. החוזר כולל הוראות בדבר עקרונות הדיווח, אישור וחתימת הדוחות. בנוסף, בחוזר נכללת הוראה לגבי דיווח לממונה במקרה בו התגלתה טעות מהותית בדוחות כספיים של חברה מנהלת. הוראות החוזר יחולו על כל החברות המנהלות, למעט חברה המנהלת רק קרן פנסיה ותיקה. תחילתן של הוראות החוזר החל מהדוחות הכספיים לשנת 2015 (נתוני חשבונות לא פעילים ביתרה של עד 8,000 ש"ח ידווחו החל מהדוחות הכספיים לשנת 2016).

מט. בחודש יולי 2015 התפרסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס'12), התשע"ה-2015. במסגרת התזכיר מוצע: א. לבטל את המינוח "קופת גמל לא משלמת לקצבה" ולשנות את שם קופת הגמל לתגמולים לגבי כספים שהופקדו לאחר שנת 2008 ל"קופת גמל לחסכון". כמו כן, מוצע לאפשר לחוסכים לבצע משיכה במישרין גם מקופת גמל לחסכון. ב. לאפשר תשלום קצבה מקופת גמל לחסכון באמצעות שילוב של משיכה תקופתית (אנונה) ורכישת ביטוח אריכות ימים ממבטח חיצוני. ג. לקבוע כי בעת הצטרפות לקרן פנסיה חדשה יועברו כספי החיסכון העומדים לרשות חוסך בחשבונות לא פעילים בקרנות פנסיה חדשות אחרות לקרן הפנסיה אליה הוא מבקש להצטרף. בנוסף, ועל מנת להתמודד עם המלאי הקיים של הכספים המנוהלים כיום בחשבונות לא פעילים, מוצע לקבוע מנגנון לאיחוד כספים כאמור.

נ. בחודש יולי 2015 התפרסמה טיוטת חוזר בנושא הלוואות למבוטחים ולעמיתים, במטרה להסדיר את אופן העמדת ההלוואות הניתנות על ידי גופים מוסדיים למבוטחים ולעמיתים כנגד כספי החיסכון הצבורים שלהם, הבטחת התאמתן של הלוואות אלו למדיניות ההשקעה של הגוף המוסדי ובחינת מידת כדאיות ההשקעה באפיק זה, יצירת מנגנונים נאותים לבחינת רמת הסיכון של ההלוואה הבודדת ותמחורה באופן התואם את רמת הסיכון שלה ואת מחיר השוק, והבטחת קיומם של מנגנוני ניהול, פיקוח ובקרה נאותים להעמדת הלוואות מסוג זה על ידי הגוף המוסדי. בטיוטה מוצע בין היתר, כי כספים שאינם נזילים בעת מועד פירעונה הסופי של ההלוואה לא יוכלו להיחשב כבטוחה. בנוסף, על ועדת ההשקעות לבחון את אפיק ההלוואה באותו האופן שבו נבחנת כל השקעה אחרת.

נא. בחודש יולי 2015 התפרסמו טיוטות לתיקון חוזר הוראות לניהול קרן חדשה וחוזר הוראות לדיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות. בהתאם לטיוטות, מוצע לחשב את הגרעון/עודף בהתחייבות האקטוארית הנובע מהפער שבין הנחת הריבית השנתית להיוון לעקום הריבית להיוון במועד הפרישה שיומר למקדם, שמשקף את פריסת הפער במחויבות האקטוארית ועדכון הקצבה בהתאם לפער זה בפריסה ל-20 שנה (או תקופת תשלום קצבת הזקנה - הקצר מבין השניים), כאשר לתקנון יצורפו טבלאות מקדמי עדכון ל-5 עקומי ריבית במועד הפרישה המייצגים מדרגות בין 1.5% ל-3.5%. עוד מוצע כי פנסיית הזקנה תעודכן אחת לרבעון בהתאם להוראות הקיימות, ובנוסף תעודכן בהתאם למקדם העדכון האמור. לדעת החברה טיוטת החוזרים עשויה לגרום לכך שבסביבת הריבית הנוכחית, פנסיית הזקנה שתשולם לפנסיונר עלולה לפחות עם השנים, או לחילופין, נכסי הפנסיונרים יושקעו בנכסי סיכון בהיקף משמעותי בניסיון להביא לכך שהתשואות יפצו על מקדם העדכון כאמור לעיל.

נב. בחודש ספטמבר 2015 התפרסמה טיוטת תקנות חלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו (הגשת בקשה), התשע"ה – 2015. באוגוסט 2014 נחקק החוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ד-2014 (להלן – החוק). תחילתו של החוק נקבעה ליום 6 בפברואר 2015. בהתאם לסעיף 3 לחוק, אם התקיימו התנאים הקבועים בחוק רשאי בן זוג לשעבר של עובד או גמלאי להגיש לגוף משלם בקשה לרישום פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני וזאת לצורך חלוקת החיסכון הפנסיוני בין בני הזוג (להלן – בקשה לרישום). בהתאם לסעיף 5 לחוק, שר האוצר, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות בעניין בקשה לרישום, פרטי הבקשה והמסמכים שיצורפו אליה, אופן הגשת הבקשה ופרקי הזמן המירביים ממועד הגשת הבקשה ועד קליטתה וממועד קליטת הבקשה ועד רישום הערה לפי סעיף 4 לחוק. מטרת תקנות אלו לקבוע הוראות אלו.

נג. בחודש ספטמבר 2015 התפרסם מסמך בעניין חובות גוף מוסדי לעניין הלבנת הון בהתייחס להליך גילוי מרצון. מטרת המסמך להעלות את מודעות הגופים הפיננסיים לעניין הליך גילוי מרצון ולהבהיר את עמדת המפקח בנוגע לחובות לעניין הלבנת הון, ולהדגיש כי אין בהצגת האישור שהתקבל מרשות המיסים במסגרת הליך גילוי מרצון: כדי לתת פטור כלשהו לגוף המוסדי מקיום חובותיו השונות לעניין איסור הלבנת הון. כדי להוות אסמכתה למקורם הלגיטימי של הכספים המופקדים בחברה. החברה נדרשת במסמך זה לעדכן את הנוהל בהתייחס להליך גילוי מרצון, וכן לוודא כי בעת חשש לפעולה בלתי רגילה בהליך של גילוי מרצון ילקחו בחשבון גם התבחינים הכלולים ברשימת הדגלים האדומים.

נד. בחודש ספטמבר 2015 התפרסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ו- 2015. טיוטה זו באה לתקן את צו איסור הלבנת הון משנת 2000. בין השינויים המופיעים בטיוטה: עד כה היו שני צווים, אחד לביטוח ואחד לגמל, כעת אוחדו הצווים, לצו אחד הכולל את קופות הגמל והביטוח, וכן הוסיפו גם את קרנות הפנסיה. עדכון והוספת הגדרות שונות, כמו "הרשימה"- רשימה מרוכזת של ארגוני טרור מוכרים ושל מי שהוכרז אדם שהוא פעיל טרור, הגדרה של נושא משרה, עו"ד ועוד. נוספה חובת בדיקה של הגופים המוסדיים למול הרשימה. דרישה מהגוף המוסדי לבצע הליך של הכר את הלקוח, לפי מידת הסיכון שלו, בחינת מקור הכספים, מטרת כריתת החוזה והפעילות המתוכננת בו. הופחתו הסכומים בגינם יש לדווח לרשות להלבנת הון. בצו הנוכחי החברה נדרשת לבצע זיהוי אימות רישום ודיווח על הפקדת פרמיות בגובה של מעל 20,000 ₪ מצטבר בשנה. כעת מגבלה זו נמחקה, ועל החברה לבצע זיהוי אימות רישום ודיווח החל מהשקל הראשון של הפקדה. נוספו הוראות לעניין בקרות שונות אותן יש לבצע על הליך קליטת הכספים בחברה, ועל הצטרפות מבוטחים ועמיתים. נוספה דרישה לקביעת מדיניות וכלים לקביעת מידת הסיכון של הלקוחות.

נה. בחודש ספטמבר 2015 הונחה על שולחן הכנסת לקריאה הראשונה הצעת חוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015. הצעת החוק מביאה מספר חלקים מפרק המיסוי בחוק ההסדרים שפוצלו מהצעת החוק, ובתוכם בעניין חובת דיווח מיוחדת על גופים פיננסיים וסולקים, כך שנתונים על פעילותם של לקוחותיהם בכלל החשבונות העסקיים המנוהלים אצלם ידווחו באופן שוטף לרשות המסים (אחת לחודש); כמו כן, על פי ההצעה נוספו עבירות מס חמורות נוספות כעבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון.

נו. בחודש ספטמבר 2015 התפרסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(משיכת כספים מקופת גמל)(סכומים קטנים), התשע"ו-2015 במטרה להתיר לחוסכים לבצע משיכה מוקדמת של כספי תגמולים (ההוראות לא חלות על כספי פיצויים), עוד לפני גיל הפרישה, מחשבונות קטנים שאינם פעילים בקופות הגמל על מנת שכל בעל חשבון בקופת גמל שלא הופקדו בו כספים מאז ינואר 2012 והסכום בו אינו עולה על 8,000 שקל, יוכל לבצע משיכה חד פעמית של הכספים בפטור ממס. קופות גמל הרלבנטיות על פי הטיוטה הינן קרן ותיקה, קופת גמל לתגמולים, קופת גמל לחיסכון וקופת גמל אישית לפיצויים שאינן קופת ביטוח. מוצע לקבוע כי התנאי למשיכה כאמור הוא שלא הועברו לחשבון בקופת הגמל או ממנו כספים מקופת גמל אחרת או אל קופת גמל אחרת לאחר ה-1 בינואר 2013. כמו כן בטיוטה מוצע לקבוע כי חברה מנהלת תשלח לכל בעלי חשבונות הרלוונטיים הודעה על אפשרות לבצע המשיכה כאמור.

נז. בחודש ספטמבר 2015 התפרסמו 3 טיוטות חוזרים לעניין דיווח כספי ואקטוארי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות, כמפורט להלן: טיוטת חוזר המעדכנת את מבנה הגילוי בדוח התקופתי השנתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות, ומחליפה את חוזר 2015-9-4 "הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי השנתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות". השינויים מסומנים בחוזר ובנספחים. טיוטת חוזר המעדכנת את מבנה הגילוי בדוחות הכספיים לתקופות ביניים של קרנות פנסיה חדשות, בהתאם לשינויים בדוח הכספי השנתי. השינויים מסומנים בחוזר ובנספח. עיקר השינויים עוסק בהוספת פרק בנושא דיווח לממונה במקרה של טעות מהותית בדוחות הכספיים. טיוטת חוזר לעניין דיווח דוח אקטוארי רבעוני. הטיוטה קובעת נוסח לדוח האקטוארי הרבעוני שיגיש האקטואר במסגרת הדוחות הכספיים של קרנות הפנסיה שבניהול החברה המנהלת. מוצע כי הדוח הראשון על פי הטיוטה יוגש בגין הרבעון הראשון של 2016.

נח. בחודש ספטמבר 2015 התפרסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תשלומים לקופת גמל)(תיקון _), התשע"ו-2015. התקנות מסדירות את אופן העברת דיווח על הפקדת תשלומים לקופת גמל ממעסיקים לגופים מוסדיים, ובין השאר, מחייבות העברת דיווח ממוכן במבנה אחיד שקבע הממונה. בנוסף, התקנות מחייבות גופים מוסדיים להעביר היזון חוזר בגין כל דיווח על הפקדת תשלומים לקופת גמל. במסגרת התיקון מוצע לפטור מעסיקים של עד 5 עובדים אשר מתקיימים לגביהם התנאים שבתקנות מחובת דיווח שוטף בכפוף להתקיימות מספר תנאים נוספים שבתקנה כגון תשלום בכרטיס אשראי או הוראת קבע ועוד. בנוסף ועל מנת לאפשר לגוף המוסדי להשלים את תהליך קליטת הכספים לפני שליחת ההיזון החוזר למעסיק, מוצע לתקן את התקנות כך שחברה מנהלת תחויב בשליחת היזון חוזר ראשוני בתוך 12 שעות (במקום 3 שעות) ממועד קבלת הדיווח מהמעסיק, ובשליחת היזון חוזר מסכם בתוך 6 ימי עסקים (במקום 3 ימי עסקים) ממועד קבלת הדיווח מהמעסיק. במטרה להקל על הליך יישום התקנות, מוצע לדחות את מועד התחילה של התקנות האמורות לגבי מעסיקים מיום 1 בינואר 2016 כמפורט להלן: לגבי מעסיקים של 30 עובדים ועד 50 עובדים - יום 1 ביולי 2016; לגבי מעסיקים של פחות מ-30 עובדים - יום 1 בינואר 2017.

נט. בחודש ספטמבר 2015 התפרסמה טיוטת חוזר בנושא תנאים לשליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה נוספת או בחברה מנהלת של קופת גמל נוספת, במטרה לקבוע כללים למתן היתר שליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה נוספת או בחברה מנהלת נוספת. בהתאם להוראות המוצעות, מי שיש לו היתר שליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה יהיה רשאי לקבל לתקופה קצובה היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת של קרן פנסיה אחרת, בכפוף לכך שבתוך 90 ימים ממועד הרכישה של החברה הנוספת, יועברו הנכסים המנוהלים על ידי החברה הקיימת ועל ידי החברה הנוספת, לניהולה של חברה מנהלת של קרן פנסיה אחת, ורישיונה של החברה האחרת יבוטל. בנוסף מוצע לקבוע כי מי שיש לו היתר שליטה בחברה מנהלת, או בחברה מנהלת של קרן פנסיה שמנהלת גם קופת גמל שאינה משלמת לקצבה, יהיה רשאי לקבל לתקופה קצובה היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת אחרת, בכפוף לכך שבתוך 90 ימים ממועד הרכישה של החברה הנוספת, יועברו הנכסים המנוהלים על ידי החברה הקיימת ועל ידי החברה הנוספת, לניהולה של חברה מנהלת אחת, ורישיונה של החברה האחרת יבוטל. בטיוטה מוצע לקבוע כי אם אחת מהחברות המנהלות מנהלת רק קופות גמל ענפיות או רק קרנות ותיקות אזי ניתן יהיה לקבל היתר שליטה בשתי החברות ללא צורך בהעברת הנכסים המנוהלים.

ס. בחודש ספטמבר 2015 התפרסמה טיוטת חוזר בנושא הוראות לעניין זכויות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדש מקיפה. בהתאם לטיוטת החוזר, מטרת ההוראות לפשט ולהנגיש את זכויות וחובות העמיתים הקבועות בתקנוני קרנות הפנסיה, על מנת להגביר את המודעות של החוסכים בדבר זכויותיהם בקרנות הפנסיה, להגדיל את כוח המיקוח שלהם ולהביא להגברת התחרות בענף קרנות הפנסיה. בהתאם להוראות המוצעות, על החברות המנהלות להחליף את נוסח התקנון של קרן הפנסיה שבניהולם בנוסח המוצע כנספח לטיוטת החוזר. בנוסף מוצע לקבוע כי חברה אשר תבקש לקבוע בתקנון הוראות שונות מהקבוע בתקנון המוצע בטיוטה, תהא רשאית להגיש לממונה בקשה לאישור שינוי התקנון. עוד מוצע בטיוטה כי החברה תודיע בכתב לכל העמיתים אודות עדכון התקנון כאמור 60 ימי עסקים לפני מועד התחילה של החוזר, ובהודעה תפרט החברה את השינוי שחל בכיסוי הביטוחי בגין כל עמית בעקבות השינוי בתקנון. על פי הטיוטה, תחילתו של החוזר ביום 3 ביולי 2016, כאשר עד ליום 1 במאי 2016 החברות המנהלות נדרשות להגיש תקנון לאישור האוצר על פי הוראות החוזר.

3. מצב כספי קרנות הפנסיה

3.1 קרן הפנסיה המקיפה

3.1.1 התחייבויות פנסיוניות:

	ל - 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2015	2014	2014
	בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח		
התחייבות לפנסיונרים	487,516	402,170	447,715
התחייבות לפנסיונרים זכאים קיימים	4,788	4,621	4,429
התחייבות למבוטחים	10,916,028	9,016,104	9,456,855
	11,408,332	9,422,895	9,908,999

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30 בספטמבר, 2015 הסתכם לסך של כ- 11,408 מיליוני ש"ח לעומת כ- 9,423 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

3.1.2 ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות (אלפי ש"ח):

	ל - 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015		2014		2013
	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח
סך כל המאזן (נכסים)	11,511,402	16	9,957,962	32	7,523,152
התחייבויות פנסיוניות	11,408,332	15	9,908,999	33	7,472,244
עודף הכנסות, נטו	71,480		392,881	(29)	556,401

3.1.3 עודף / גרעון אקטוארי

על פי הנחיות האוצר, העודף האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 1 ביולי, 2013.

3.2 קרן הפנסיה המשלימה

3.2.1 התחייבויות פנסיוניות

	ל - 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2015	2014	2014
	בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח		
התחייבות לפנסיונרים	66,984	71,682	70,505
התחייבות למבוטחים	195,270	172,347	176,998
	262,254	244,029	247,503

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30 בספטמבר, 2015 הסתכם לסך של כ- 262,254 אלפי ש"ח לעומת כ- 244,029 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

3.2.2 ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות:

	ל - 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2015		2014		2013	
	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	
סך כל המאזן (נכסים) *)	264,517	6	248,750	168	92,856	
התחייבויות פנסיוניות	262,254	6	247,503	168	92,393	
עודף הכנסות (הפסדים), נטו	(853)		10,705	69	6,350	

*) ביום 1 לינואר, 2014 מוזגה קרן הפנסיה הכללית של אקסלנס לקרן הפניקס פנסיה משלימה.

3.2.3 עודף / גרעון אקטוארי

על פי הנחיות האוצר, העודף האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 1 ביולי, 2013.

3.3 קופות הגמל

3.3.1 מספר חשבונות העמיתים

	ליום 30 בספטמבר, 2015		
	חשבונות		
	שכירים	עצמאים / מעבידים	סך הכל
הפניקס קרן השתלמות	46,760	5,972	52,732
הפניקס תגמולים ופיצויים	7,155	2,130	9,285
הפניקס מרכזית	-	462	462
	53,915	8,564	62,479

3.3.2 היקף הנכסים

	היקף נכסים ליום 30 בספטמבר, 2015
	אלפי ש"ח
הפניקס השתלמות	989,440
הפניקס תגמולים	401,700
הפניקס מרכזית	61,350
גמל בניהול אישי	1,136,100
השתלמות בניהול אישי	357,340
	2,945,930

4. תוצאות הפעולות

4.1 להלן תמצית דוח הרווח וההפסד של החברה :

	ל - 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2015	2014	2015	2014	2014
	בלתי מבוקר				מבוקר
	אלפי ש"ח				
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו	111,377	97,142	37,315	34,727	134,659
רווחים מהשקעות, נטו	177	1,577	(76)	490	1,458
הכנסות אחרות	369	66	(925)	23	162
סך כל ההכנסות	111,923	98,785	36,314	35,240	136,279
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	67,030	57,660	23,023	20,704	81,340
הנהלה וכלליות	38,070	33,098	12,528	11,530	44,778
הוצאות (הכנסות) מימון	11	9	6	3	(116)
סך כל ההוצאות	105,111	90,767	35,557	32,237	126,002
רווח לפני מסים על הכנסה	6,812	8,018	757	3,003	10,277
מסים על הכנסה	2,653	3,078	263	1,106	4,066
רווח נקי	4,159	4,940	494	1,897	6,211
רווח כולל	4,159	4,940	494	1,897	6,211

במהלך תקופת הדוח היו לחברה הכנסות מדמי ניהול בסך של 111,377 אלפי ש"ח, בהשוואה להכנסות של 97,142 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

הוצאות המכירה והשיווק עלו בתקופת הדוח לסך של 67,030 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 57,660 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.
הוצאות הנהלה וכלליות הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 38,070 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 33,098 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. ניתן לייחס את הגידול לתשלום עבור שירותי תפעול המשולמים לחברה האם, וכן לגידול בהוצאות שונות לאור התרחבות פעילות החברה.
הרווח לפני מסים על הכנסה קטן מסך של 4,940 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד לסך של 4,159 אלפי ש"ח בתקופת הדוח, קיטון של כ – 16%.

4.2 פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים

	ל - 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2015	2014	2015	2014	2014
	בלתי מבוקר				מבוקר
	אלפי ש"ח				
מקרן פנסיה מקיפה:					
דמי ניהול מדמי הגמולים	68,384	61,164	22,571	22,208	85,668
דמי ניהול מנכסי הקרן	25,616	20,850	8,929	7,387	28,547
דמי ניהול ממקבלי קצבה	1,633	1,248	557	441	1,682
	95,633	83,262	32,057	30,036	115,897
מקרן פנסיה משלימה:					
דמי ניהול מדמי הגמולים	536	356	146	130	552
דמי ניהול מנכסי הקרן	1,365	1,140	413	385	1,561
דמי ניהול ממקבלי קצבה	719	726	245	243	961
	2,620	2,222	804	758	3,074
	98,253	85,484	32,861	30,794	118,971
מקופות גמל - דמי ניהול מנכסי הקופה:					
הפניקס תגמולים ופיצויים	2,377	2,173	784	731	2,943
הפניקס השתלמות	7,915	6,664	2,677	2,291	8,982
קופת פיצויים מרכזית	517	540	167	184	720
הפניקס השתלמות בניהול אישי	761	738	269	249	984
הפניקס גמל בניהול אישי	1,554	1,543	557	478	2,059
	13,124	11,658	4,454	3,933	15,688
	111,377	97,142	37,315	34,727	134,659

שיעור דמי הניהול בממוצע המתקבלים מניהול קרנות הפנסיה נגבים מתוך דמי הגמולים שגבו הקרנות (4.04% מדמי הגמולים בקרן המקיפה, נטו, 2.05% מדמי הגמולים בקרן המשלימה, נטו) ומתוך הצבירה של העמיתים בקרנות (0.33% לשנה בקרן המקיפה ו - 0.93% בקרן המשלימה, נטו, בתקופה לאחר החזרים והטבות).
שיעור דמי הניהול בממוצע המתקבלים מניהול קופות הגמל נגבים מתוך סך הצבירה של העמיתים בקופות.

ההכנסות מדמי ניהול נטו בתקופת הדוח עמדו על 111,377 אלפי ש"ח, בהשוואה ל - 97,142 אשתקד, גידול של כ – 15%.
הגידול נובע הן כתוצאה מגידול הנכסים שנרשם בתקופה בקרן הפנסיה המקיפה, שהוביל לגידול גם בגביית דמי הגמולים והן בשל פעילות שיווקית נרחבת הנובעת מהתחרות הגוברת בשוק הפנסיה.

4.3 דוח תנועה בקרן הפנסיה המקיפה

	ל - 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2015	2014	2015	2014	2014
	בלתי מבוקר				מבוקר
	אלפי ש"ח				
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לתחילת התקופה	9,908,999	7,472,244	11,114,402	8,776,834	7,472,244
תקבולים מדמי גמולים	1,688,968	1,428,922	572,324	524,499	1,998,706
תשלומים:					
תשלומים לפנסיונרים					
תשלומי פנסיית זקנה	2,576	1,974	981	649	2,625
תשלומי פנסיית נכות	23,579	17,662	7,392	6,676	25,793
תשלומי פנסיית שאירים	7,437	5,854	2,933	1,850	7,725
	33,592	25,490	11,306	9,175	36,143
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה					
תשלומי פנסיית זקנה	2	108	(8)	7	21
תשלומי פנסיית נכות	82	62	31	20	182
תשלומי פנסיית שאירים	166	182	55	58	237
	250	352	78	85	440
תשלומים אחרים					
פדיונות	249,349	198,979	86,268	74,357	276,254
חלקם של מבטחי משנה בתשלומים	122	-	94	-	59
סך הכל תשלומים	283,313	224,821	97,746	83,617	312,896
קבלת נכסים נטו מקרן פנסיה חדשה מקיפה אקסלנס נשואה	-	287,839	-	-	287,839
העברות צבירה לקרן					
העברות מקרנות פנסיה חדשות	337,672	224,454	102,410	90,198	326,379
העברות מחברות ביטוח	13,527	13,304	4,582	7,516	21,398
העברות מקופות גמל	3,543	4,672	594	1,853	6,338
	354,742	242,430	107,586	99,567	354,115
העברות צבירה מהקרן					
העברות מקרנות פנסיה חדשות	(320,101)	(185,333)	(103,800)	(71,831)	(270,576)
העברות מחברות ביטוח	(8,974)	(4,026)	(1,982)	(1,516)	(7,677)
העברות מקופות גמל	(3,469)	(2,447)	(1,167)	(99)	(5,637)
	(332,544)	(191,806)	(106,949)	(73,446)	(283,890)
העברות צבירה, נטו	22,198	50,624	637	26,121	70,225
עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לתקופה מועבר מדוח הכנסות והוצאות	71,480	408,087	(181,285)	179,058	392,881
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף תקופה	11,408,332	9,422,895	11,408,332	9,422,895	9,908,999

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30 בספטמבר, 2015 הסתכם לסך של 11,408 מיליוני ש"ח, לעומת 9,427 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.
במסגרת מעבר בין הגופים מוסדיים (ניוד) הועברו בתקופת הדוח מקרן הפנסיה החדשה מבוטחים לגופים מוסדיים אחרים שסך הצבירה בגינן הינה 332,544 אלפי ש"ח, בתקופה מקבילה אשתקד הסתכמו העברות לגופים מוסדיים כאמור לסך 191,806 אלפי ש"ח. מנגד הצטרפו בתקופת הדוח לקרן מבוטחים במסגרת מעבר בין גופים מוסדיים, שסך הצבירה בגינם הינה 354,742 אלפי ש"ח, לעומת בתקופה מקבילה אשתקד בה הסתכמו העברות מגופים אחרים לסך 242,430 אלפי ש"ח.

4.4 דוח תנועה בקרן הפנסיה המשלימה

סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לתחילת התקופה	247,503	92,393	262,417	236,298	92,393
תקבולים מדמי גמולים	26,891	23,588	8,276	8,169	33,567
תשלומים לפנסיונרים					
תשלומי פנסיית זקנה	3,229	3,310	1,084	1,110	4,434
פדיונות	4,888	3,697	2,050	1,314	5,329
חלקם של מבטחי משנה בתשלומים	(140)	-	(1)	-	(132)
סך הכל תשלומים	7,977	7,007	3,133	2,424	9,631
קבלת נכסים נטו מקרן פנסיה חדשה כללית אקסלנס נשואה	-	126,815	-	-	126,815
העברות צבירה לקרן					
העברות מקרנות פנסיה חדשות	2,175	892	589	78	1,640
העברות צבירה מהקרן					
העברות לקרנות פנסיה חדשות	(5,485)	(5,261)	(1,573)	(2,529)	(7,986)
העברות צבירה, נטו	(3,310)	(4,369)	(984)	(2,451)	(6,346)
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה מועבר מדוח הכנסות והוצאות	(853)	12,609	(4,322)	4,437	10,705
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף תקופה	262,254	244,029	262,254	244,029	247,503

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה המשלימה ליום 30 בספטמבר, 2015 הסתכם לסך של 262,254 אלפי ש"ח לעומת 244,029 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

5. תחזית זרמי כספים

החברה צופה המשך גידול בהיקפי פעילות הקרנות שבניהולה ומשקיעה מאמצי שיווק גדולים. צפוי המשך גידול בהיקף דמי הגמולים המתקבלים ובצבירה בקרנות, בין היתר על רקע הגידול בהפרשות מבוטחים מכוח צו ההרחבה לעניין פנסיה חובה, אשר יגרמו גם לגידול בסעיף ההכנסה של דמי הניהול. במקביל צפוי גידול בהוצאות השיווק וכן בהחזרי דמי ניהול ובהטבות הביטוחיות לעמיתים.

אין צפי לפדיון מואץ של זכויות עמיתים, למעט גידול מסוים על רקע הגידול בהיקף הקרנות ועל רקע צפי לפדיונות גבוהים מהמקובל בקרב מבוטחים מכוח צו ההרחבה לעניין פנסיה חובה אשר להם יתרות צבורות נמוכות באופן יחסי.

אין מידע על קשיים צפויים במימושם של נכסים או חובות שהפיגור בגבייתם עלול להשפיע על תזרים המזומנים של קרנות הפנסיה. התשלומים לקרן וממנה מבוצעים במזומן, בהתאם להוראות האוצר לעניין העברות כספים בין קרנות פנסיה.

חוק הגנת השכר התשי"ח-1958 מטיל התחייבות על הקרן, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעסיקים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם. החברה נמצאת במהלך של טיוב נתוני חובות מעסיקים, שבמהלכו הגישה מספר תביעות כנגד מעסיקים וביצעה פריסת חובות למעסיקים נוספים. לכשיסתיימו פעולות הטיוב במלואן תשלים החברה את הטיפול בחובות מעסיקים בהתאם להוראות החוק.

6. השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על החברה:

שווקי הכספים בישראל:

מינואר 2015 ועד לתאריך המאזן רשם אפיק המניות בארץ עליות שערים מתונות, זאת לאחר עליות שערים חדות ברבעון הראשון וירידות שערים חדות ברבעון השלישי. שוק האג"ח הממשלתיות נסחר אף הוא בתנודתיות חדה, אך בלטה במיוחד השונות בין האפיק הצמוד לשקלי, בשל אינפלציה נמוכה משמעותית מהציפיות המוקדמות. ברקע למסחר בלטו ברבעון הראשון קריסה במחירי הסחורות ובראשן מחיר הנפט, חשש לגבי יציבות גוש האירו, על רקע בחירות מפתיעות ביוון והשקת תכנית רכישות אג"ח באירופה. בישראל בלטו מדדי מחירים שליליים, אשר דחפו להפחתת ריבית מפתיעה וכן בחירות לכנסת. ברבעון השני בלטו בארה"ב נתוני תעסוקה טובים מהצפוי, אשר הגבירו את ציפיות להעלאת ריבית ראשונה בארה"ב עוד השנה, שיפור באינדיקטורים הכלכליים באירופה, התייצבות במחירי הסחורות ומסיבת עיתונאים ראשונה של בנק ישראל, אשר הפחיתה מהציפיות להפחתת ריבית נוספת בישראל. ברבעון השלישי בלטו בעולם חזרה לירידה במחיר הסחורות, פיחות מפתיע של המטבע בסין, אשר הוביל לבריחת הון משווקים מתעוררים והיווה גורם מרכזי לזעזועים בשוק ההון המקומי, גם דרך השפעתו על דחיית הציפיות למועד העלאת ריבית הראשונה בארה"ב.

בישראל ברבעון השלישי ירד מדד המחירים לצרכן בישראל ב-0.4% ומתחילת השנה ירד במצטבר ב-0.6%, נמוך משמעותית מהציפיות המוקדמות בשוק. עם זאת, למרות האינפלציה הנמוכה ופרסום אומדן צמיחה חלש במיוחד של 0.1% לרבעון השני נמנע בנק ישראל מהפחתת ריבית נוספת במהלך הרבעון והותירה על 0.1%, וזאת בשל הערכתו כי האינפלציה הנמוכה נובעת ברובה מגורמים חד פעמיים זמניים, חשש להתנפחות מסוכנת במחירי הנכסים ובהמתנה להעלאת ריבית אפשרית של הפד. הממשלה החדשה החליטה על הפחתת המע"מ והפחתת מס החברות. פרמיית הסיכון של ישראל (CDS) חזרה לעלות במהלך הרבעון השלישי, לאחר שלושה רבעונים רצופים של ירידה.

מדד ת"א 100 טיפס בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה ב-0.9% למרות ירידה חדה של 8.3% ברבעון השלישי. מדד האג"ח הממשלתיות בישראל טיפס בשלושת הרבעונים הראשונים ב-1.4%, לאחר עליה של 0.9% ברבעון השלישי. בלט האפיק הממשלתי הצמוד-קצר עם ירידה של 1.5% והממשלתי השיקלי-ארוך עם עליה של 4.3%. התשואה על השחר ל-10 שנים עלתה מרמה של 2.3% בתחילת השנה לרמה של 2.4% בסוף השלישי. מדד תל בונד 60 ירד בשלושת הרבעונים הראשונים ב-0.3% לאחר ירידה של 0.2% ברבעון השלישי.

השקל התחזק בשלושת הרבעונים הראשונים מול רוב המטבעות המובילים בעולם, כשבלטה ההתחזקות מול מטבעותיהן של מפיקות הסחורות, כדוגמת ברזיל, אוסטרליה וקנדה, והתחזקות מול היורו על רקע משבר חובות ביוון. מול הדולר והין השקל נותר כמעט ללא שינוי. ברבעון השלישי לבדו השקל נחלש מול רוב המטבעות המובילים, היורו התחזק מולו ב-4.2%, הדולר ב-3.9%, על רקע הזעזועים הפיננסים במדינות המתעוררות ובריחת הון בעולם אל נכסים בטוחים.

שווקי הכספים בחו"ל:

מחודש ינואר ועד תאריך המאזן רשמו רוב שוקי המניות בעולם ירידות שערים חדות, כשרובן המוחלט התרחשו ברבעון השלישי. מוקד הירידות בשוקי המניות ברבעון השלישי היה בשווקים המתעוררים, שנפגעו משמעותית מנפילת מחירי הסחורות, מנתונים על האטה בסין, מפיחות מפתיע במטבע הסיני ולאחר איתותים של הבנק המרכזי בארה"ב על כוונתו להתחיל מחזור חדש של העלאות ריבית בחודש ספטמבר, איתותים אשר תרמו לבריחת הון מהמדינות המתעוררות, בעיקר באסיה, ולעליית החששות למשבר חובות קונצרנים בהן. הזעזוע בשווקים המתעוררים הפך לבסוף לאחת הסיבות העיקריות לאי העלאת הריבית בארה"ב. גורמים נוספים שתמכו באי העלאת הריבית בספטמבר נחשבים הפתעה לרעה בנתוני התעסוקה של חודש אוגוסט בארה"ב ואינפלציה נמוכה. הבהלה בשוקי המניות והריצה לנכסים בטוחים תמכו בעליות באפיק אגרות החוב הבטוחות, בעיקר אלה האמריקאיות.

באירופה בלטה במהלך הרבעון ההתפתחות במשבר החוב היווני, לאחר שבמשאל עם שהתקיים בתחילת הרבעון הצביעו רוב התושבים "לא" לגבי אישור הצעת החילוץ של האיחוד. בהמשך הרבעון נחתם לבסוף ההסכם, השווקים נרגעו ושער בין הדולר לאירו נותר לבסוף כמעט ללא שינוי.

מדד ה-S&P500 ירד בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה ב-6.7%, לאחר ירידה חדה של 6.9% ברבעון השלישי. מדד השווקים המתעוררים (MSCI EM) ירד בשלושת הרבעונים הראשונים ב-17.2%, לאחר ירידה חדה של 18.5% ברבעון השלישי. מדד המניות האירופאי (יורו סטוקס) ירד בשלושת הרבעונים הראשונים ב-1.5% לאחר ירידה של 9.5% ברבעון השלישי. מדד האג"ח הממשלתיות הארוכות בארה"ב (10-7) עלה בשלושת הרבעונים הראשונים ב-3.2%, לאחר עליה של 3.2% ברבעון השלישי. התשואה הממשלתית בארה"ב ל-10 שנים עלתה מרמה של 2.2% בתחילת השנה ל-2.4% בסוף הרבעון השני וירדה חזרה ל- 2.0% בסוף הרבעון השלישי.

7. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

בחברת **הפניקס פנסיה וגמל בע"מ** (להלן: "החברה") מיושמות הוראות חוזרי אחריות ההנהלה, בדבר בקרות ונוהלים לגבי הגילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי, ומבוצעים ההליכים הנדרשים בקשר לכך, כמפורט להלן וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים הנ"ל. במסגרת זאת, אימצו הגופים המוסדיים בחברה את מודל הבקרה הפנימי של COSO- OF COMMITTEE SPONSORING ORGANUZATION OF THE TREADWAY COMMISSION המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלות הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל ומנהל הכספים שלהגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה, את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל ומנהל הכספים של הגוף המוסדי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על הדיווח הכספי

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 30 בספטמבר, 2015 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי. בנוסף, הגוף המוסדי נמצא בתהליך של שיפור וייעול תהליכים ו/או את הבקרה הפנימית ו/או את השירות ללקוחות.

לדוחות הכספיים של הגוף המוסדי מצורפים הדוחות וההצהרות הנדרשים בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, וזאת בהתאם להוראות חוזרי אחריות ההנהלה ושלבי הביניים שנקבעו בהם ליישום החוזרים.

17 בנובמבר, 2015			
תאריך אישור הדוח	אייל לפידות יו"ר הדירקטוריון	בני שיזף מנכ"ל	יוסי וקסלבאום מנהל הכספים